

شهر رمضان المبارك
وفاة الإمام الخميني

رهبر معظم انقلاب:

تجلیل و تکریم نام و یاد عالم ربانی، فقیه و مفسر پارسا و پرهیزگار، مرحوم آیت الله آقای حاج سیدهاشم نجف آبادی (ره) کار شایسته‌ئی است که به توفیق و هدایت الهی، دفتر تبلیغات بدان همت گماشته است

در همایش «تفسیر و تفسیرنگاری حوزه علمیه خراسان در سده اخیر» مطرح شد

جامعه نیاز به شناخت دقیق تر الگوهای عملی و رفتاری دینی دارد ۴

در همایش بزرگداشت جایگاه علمی و عرفانی امام (ره) «شجاعت سیاسی دستاورد «عرفان» امام خمینی (ره) بود

۱۰

دکتر صالحی: رویکرد سیستمی به قرآن در حوزه تفسیر مبنای تمدن سازی نوین است

۷

برگزاری سومین آزمون تحصیلات تکمیلی در مرکز آموزشی تخصصی آخوند خراسانی

۶

افتتاح بخش پاسخ گویی مجازی واحد خواهران مرکز ملی پاسخ گویی به سؤالات دینی نمایندگی خراسان

۴

در همایش «تفسیر و تفسیرنگاری حوزه علمیه خراسان در سده اخیر» به مناسبت تجلیل از خدمات آیت‌الله سیدهاشم نجف‌آبادی (ره)

رهبر انقلاب: این عالم قرآنی متعبدی مراقب و اهل تضرع و خشوع بود

رهبر معظم انقلاب در پیامی به همایش بزرگداشت عالم با اخلاص مرحوم آیت‌الله حاج سیدهاشم نجف‌آبادی عنوان کردند: اهتمام به امر دین در میدان‌های دشوار و پرخطر، از قبیل حضور در مجاهدت علمای مشهد در مسجد گوهرشاد از نقاط برجسته زندگی او بود.

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين و صلى الله على محمد و آله الاكرمين
تجلیل و تکریم نام و یاد عالم ربّانی، فقیه و مفسر پارسا و پرهیزگار، مرحوم آیت‌الله آقای حاج سیدهاشم نجف‌آبادی (رضوان‌الله‌علیه) کار شایسته‌ئی است که به توفیق و هدایت الهی، دفتر تبلیغات بدان همت گماشته است. این روحانی عالی مقام که مراتب علمی را در نجف و در محضر اساتید بنام آن روزگار طی کرده و مفتخر به اجازه و شهادت علمی از آنان بود، در مدت نزدیک به چهل سال اقامت در مشهد مقدس، بیشترین تلاش خود را به تفسیر قرآن معنّف ساخته و محفل گرم و بی‌وقفه‌ی تفسیری جذّابی در مسجد گوهرشاد (شبهستان شمال غربی) برپا نموده بود. هر شب پس از اقامه‌ی نماز جماعت، جمعی از ارادتمندان مشتاق، گرد منبر بی‌پیرایه‌ی این عالم عامل، مجتمع گشته و از بیان شیرین و نفس گرم او سخن خدا را می‌شنیدند، و این سفره‌ی گسترده‌ی معرفت و حکمت، ده‌ها سال، مانده‌ی الهی و قرآنی را نصیب دوستان می‌کرد.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی، رهبر معظم انقلاب اسلامی در پیامی به همایش بزرگداشت عالم جامع، عامل و مراقب، مرحوم آیت‌الله حاج سیدهاشم نجف‌آبادی (جدّ مادری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای)، تجلیل از این عالم ربّانی را اقدامی شایسته خواندند و با اشاره به برخی وجوه شخصیتی و تلاشهای قرآنی و حدیثی آن فقیه و مفسر پارسا، خاطر نشان کردند: اهتمام به امر دین در میدان‌های دشوار و پرخطر، از قبیل حضور در مجاهدت علمای مشهد در مسجد گوهرشاد از نقاط برجسته زندگی او بود که تحمل زندان و تبعید از سوی دستگاه رضاخانی نیز نتیجه قهری آن به شمار می‌رفت. متن پیام رهبر انقلاب اسلامی که ۲۷ فروردین ماه از سوی حجت‌الاسلام والمسلمین محمدی گلپایگانی، رئیس دفتر مقام معظم رهبری در این کنگره در دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی قرائت شد، به شرح زیر است:

ثبت و نگارش همین درسهای شبانه، تلاش دیگر این عالم قرآنی با اخلاص بود که اکنون بحمدالله در اختیار همگان قرار گرفته است در کنار این تلاش ارزشمند قرآنی که در محیط عمومی آن روز مشهد، نظیری برای آن دیده نمی‌شد، توغل و تبخر در کلمات اهل بیت (علیهم‌السلام) نیز خصوصیت برجسته‌ی دیگر این عالم متقی و متعبد بود. تسلط او بر حدیث چنان بود که در هر مجلس و محفل، حتی در جمع خانوادگی - که این حقیر در دوران کودکی و نوجوانی تا اوائل جوانی از اقبال حضور در آن برخوردار بودم - رشنه‌ئی از آن کلمات نورانی را به کام حاضران می‌ریخت و مجلس را با ذکر کلمات امامان هدایت (سلام الله علیهم) منور می‌ساخت. رفتار و منش عملی ایشان در زندگی شخصی به گونه‌ئی بود که گفتارش را نافذ و اثرگذار می‌کرد. حضور و استفاضه او از محضر علمای بزرگ اخلاق و سلوک توحیدی در نجف از قبیل عالم سالک واصل الی‌الله مرحوم سیداحمد کربلانی، از او متعبدی مراقب و اهل تضرع و بکاء و خشوع، پدید آورده بود؛ تمتعات متعارف زندگی از قبیل خوراک و پوشاک و شئون اجتماعی و امثال آن، در زندگی او نمودی نداشت. در عین حال اهتمام به امر دین در میدان‌های دشوار و پرخطر، از قبیل حضور در مجاهدت علمای مشهد در مسجد گوهرشاد در سال ۱۳۱۴ شمسی، از نقاط برجسته‌ی زندگی او بود که تحمل زندان و تبعید شش ساله از سوی دستگاه رضاخانی در سمنان و شهرری نتیجه‌ی قهری آن به شمار میرفت. مرحوم آیت‌الله نجف‌آبادی، عالمی جامع و عامل و مراقب بود، و در مشهد آن روز ارادتمندان و مخلصان فراوان داشت، و هنگامی که خبر وفات ایشان در سال ۱۳۸۰ قمری به قم رسید - و اینجانب در آن سالها در قم اقامت داشتم - مرحوم آیت‌الله‌العظمی بروجردی مجلس ترحیم مجلّی در مدرسه‌ی فضیبه اقامه فرمود و این حقیر و برادر بزرگ و مکرم مرا مورد تفقد قرار داد. شایسته میدانم که در این مناسبت از فرزند فاضل ایشان مرحوم حجت‌الاسلام والمسلمین آقای حاج سیدحسن میردامادی یاد کنم که پس از پدر، رشته‌ی تفسیر را به شیوه‌ی آن مرحوم ادامه داد و سالها محفل گرم تفسیری پدر را حفظ کرد. رحمت خدا بر همه‌ی آنان و بر ما.

سیدعلی خامنه‌ای، ۲۵ فروردین ۱۳۹۴

می‌رساند، همچنین دین‌آموزی و دین‌پژوهی را بین جوانان و نوجوانان افزایش می‌دهد. وی ابراز کرد: آشنا کردن طلاب و فضلاء جوان با شخصیت‌های برجسته و الگوسازی در اقشار و قشر جوان جامعه کاری مهم به شمار می‌رود که حوزه علمیه آن را عهده دار شده است.

حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر احمد واعظی افزود: تفسیر و تفسیرنگاری در خراسان محل توجه حوزه علمیه قرار گرفته است که هدف از آن ترویج فرهنگ قرآن پژوهی است در صورتی که سال گذشته این همایش معطوف به آیت‌الله‌نهادنی بوده است و اکنون این همایش را با محوریت آیت‌الله سیدهاشم میردامادی نجف‌آبادی آغاز کرده‌ایم.

اخیر» و «یادواره آیت‌الله سیدهاشم میردامادی نجف‌آبادی» با بیان اینکه توجه به تاریخ در تاریخ ماندن نیست بلکه گامی در هویت‌سازی و فرهنگ سازی است، افزود: نگاه به گذشتگان و آثار عالمان و دین‌پژوهان گذشته، هویت و فرهنگ را رقم می‌زند. وی با اشاره به اینکه برگزاری یادواره پژوهشگران قرآنی گذشته، توجه به میراث علمی گذشتگان و شخصیت‌های برجسته در تاریخ باعث افزایش تمایل به علم‌آموزی می‌شود، ادامه داد: کارهای تبلیغاتی برای آشنایی با مفاخر گذشته ظهور یافته است که در پی آن آثار گذشتگان احیاء می‌شود. رئیس دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم با اشاره به هدف از احیای آثار گذشتگان عنوان کرد: آثار و مطالب گذشتگان حاوی پیام است و هویت‌سازی را در نسل جدید به عرصه ظهور

حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر احمد واعظی عنوان کرد:

توجه به مفاخر حوزه هویت‌ساز نسل جوان

رئیس دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم: نگاه به گذشتگان و آثار عالمان و دین‌پژوهان گذشته، هویت و فرهنگ را رقم می‌زند.

به گزارش روابط عمومی، حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر احمد واعظی، رئیس دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، در دومین همایش «تفسیر و تفسیرنگاری حوزه علمیه خراسان در سده

رییس انجمن مفاخر فرهنگی کشور: در معرفی علما و اندیشمندان کوتاهی داریم

رییس انجمن آثار و مفاخر فرهنگی ایران گفت: در معرفی علما، مفاخر و اندیشمندان کوتاهی کرده ایم زیرا مردم به ویژه نسل جوان شناخت کافی از آنان ندارند.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی؛ دکتر مهدی محقق در همایش تفسیر نگاری حوزه های علمیه خراسان یادواره مرحوم آیت الله میردامادی نجف آبادی در دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی افزود: در برخی نقاط کشور یادواره هایی به مناسبت نکوداشت علما و اندیشمندان برگزار شده که مردم آن مناطق حتی اسم این افراد را هم تا آن زمان نشنیده بودند و این یک ضعف است. وی گفت: مردم و نسل جوان باید با این علما و مفاخر بیشتر آشنا شده و آنان را الگوی خود در زندگی فردی و اجتماعی قرار دهند. رییس انجمن آثار و مفاخر فرهنگی ایران افزود: متخصصان و صاحب نظران در هر حوزه ای در وهله نخست باید مفاخر علمی مرتبط با دانش و تخصص خود را شناخته و سپس برای بازشناسی و معرفی آنان به جامعه بکوشند. وی برگزاری یادواره آیت الله میردامادی نجف آبادی را یکی از اقدامات مهم در افزایش شناخت مردم و حوزویان نسبت به شخصیت و آثار این عالم ذکر و بر استمرار برگزاری چنین یادواره هایی تأکید کرد. محقق گفت: مباحث تفسیری مرحوم آیت الله میردامادی نجف آبادی

در زمان خود و حتی بعد از آن و زمان کنونی از جایگاه خاصی در بین تفاسیر برخوردار است. همایش تفسیر و تفسیر نگاری حوزه های علمیه استانهای خراسان رضوی، شمالی و جنوبی در سده اخیر یادواره آیت الله سید هاشم میردامادی نجف آبادی روز پنجشنبه با قرائت پیام رهبر معظم انقلاب اسلامی در دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی برگزار شد. بازشناسی حوزه کهن تفسیر در حوزه های علمیه خراسان در سده های اخیر، جریان شناسی مفسرین، بررسی ابعاد علمی اجتماعی و وجوه شخصیتی قرآن پژوهی در این حوزه مهم ترین اهداف برگزاری این همایش است.

مرحوم آیت الله حاج سید هاشم میردامادی معروف به نجف آبادی جد مادری رهبر معظم انقلاب، فرزند میر عبدالحسین مولف کتاب خلاصه الایمان فی تفسیر قرآن در سال ۱۳۰۳ قمری در نجف اشرف در خاندان علم و فضیلت دیده به جهان گشود. نسب وی با ۳۰ واسطه به ابوالحسن محمد دیباج فرزند حضرت امام صادق (ع) می رسد. سید هاشم دو ساله بود که پدرش را از دست داد و با سرپرستی مادر بزرگ شد، تحصیلات خود را با آموزش علوم دینی آغاز کرد، به درجه اجتهاد رسید، در نجف اشرف ازدواج کرد و چندی بعد در سال ۱۲۱۰ هجری شمسی به مشهد آمد و با اقامت در این شهر به ارشاد مردم، تفسیر قرآن کریم و تألیف کتاب پرداخت. آیت الله حاج سید هاشم میردامادی در ۲۳ جمادی الثانی سال ۱۳۸۰ قمری برابر با ۱۳۳۹ هجری شمسی به علت بیماری قلبی در سن ۷۷ سالگی در مشهد دار فانی را وداع گفت و در جوار حرم مطهر حضرت امام رضا (ع) در رواق دارالسعادة به خاک سپرده شد.

حجت الاسلام والمسلمین محمدی گلپایگانی در همایش نکوداشت آیت الله نجف آبادی عنوان کرد:

تفسیر قرآن بدون توجه به احادیث اهل بیت اصلا مقدور نیست

تفسیری گفت: قرآن پژوهی و اساس توجه به قرآن و تفسیر قرآن مجید، نیازی اساسی و جزو قانون اساسی اسلام است؛ قرآن معجزه جاوید پیامبر است، همه پیامبران معجزه داشتند، و یکی از شرایط تصدیق یک پیامبر معجزه بود ولی با رفتن آن ها معجزاتشان با خودشان محو شد، ولی پیامبر اسلام معجزه ای دارند که تا قیام قیامت پابرجا خواهد بود.

وی با اشاره به این که بسیاری از حقایق قرآن هنوز بیان نشده است، تأکید کرد: اینجاست که تفسیر هنوز باید مورد توجه قرار گیرد. در پیام مقام معظم رهبری - به یادواره آیت الله سید هاشم میردامادی - حقایقی نهفته بود؛ اهتمام این بزرگوار (آیت الله میردامادی) به تفسیر، نقشی اساسی و بزرگ است؛ ایشان چهل سال بدون تعطیلی در مسجد گوهر شاد تفسیر می گفتند آن هم تفسیری با زبان خود مردم؛ اهتمام با تفسیر آن هم با استفاده از آیات اهل بیت. حجت الاسلام والمسلمین محمدی گلپایگانی بیان کرد: آیت الله میردامادی حدیث شناس بودند، با احادیث انس داشتند؛ تفسیر قرآن بدون توجه به احادیث اهل بیت اصلا مقدور نیست؛ باید قرآن را کسانی ترجمه و تفسیر کنند که قرآن در خانه شان نازل شده و آن خانه اهل بیت است؛ قرآن بدون حدیث نمی تواند تفسیر شود. وی خاطر نشان کرد: یادواره ها کمک می کند که انسان فرهنگ و هویت خود را بشناسد. مردم مشهد چه مقدار آیت الله طبرسی را می شناسند، فقط اینجا یک خیابان طبرسی وجود دارد، نقش ایشان را در تفسیر مجمع البیان نمی شناسند.

برخی از کشورها سیاست مداران و بزرگانشان را - که فقط یک اثر کوچکی داشته اند - بسیار مطرح و معرفی می کردند. وی اذعان داشت: ما افتخارات بسیاری داریم ولی متأسفانه نتوانسته ایم آن طور که باید بشناسانیم؛ این حلقه مفقوده باید به گونه ای جبران شود.

رهبر معظم انقلاب در پیامی به همایش بزرگداشت عالم با اخلاص مرحوم آیت الله حاج سید هاشم نجف آبادی عنوان کردند: اهتمام به امر دین در میدان های دشوار و پرخطر، از قبیل حضور در مجاهدت علمای مشهد در مسجد گوهر شاد از نقاط برجسته زندگی او بود.

حجت الاسلام والمسلمین محمدی گلپایگانی با اشاره به این که آیت الله میردامادی حدیث شناس بودند، اظهار داشت: باید قرآن را کسانی ترجمه و تفسیر کنند که قرآن در خانه شان نازل شده و آن خانه اهل بیت است؛ قرآن بدون حدیث نمی تواند تفسیر شود. حجت الاسلام والمسلمین محمدی گلپایگانی، رئیس دفتر مقام معظم رهبری در حاشیه یادواره آیت الله سید هاشم میردامادی در گفتگو با شبکه معالم، گفت: حوزه خراسان حوزه ای بسیار عمیق و قدیمی و منشأ آثار فراوانی در نشر اسلام و مذهب تشیع بوده است، در برخی از همایش هایی که برگزار می شود، خدمات بزرگی که علمای این حوزه داشته اند تشریح و اشاره می شود. وی ادامه داد: رشد کمی و کیفی حوزه علمیه خراسان بعد از پیروزی انقلاب اسلامی و تشکیل حکومت اسلامی، با گذشته قابل مقایسه نیست و در عین حال در همه زمینه ها رشد فراوانی داشته است و هم اکنون طلابی که در این حوزه مشغول تحصیل می باشند، چند برابر قبل از انقلاب هستند. وی خاطر نشان کرد: این نشان گر رشد و تعالی بسیار چشمگیر این حوزه است، نویسندگان توانا، علمای فراوان؛ شیخ طوسی از این سرزمین است، و دیگر بزرگان؛ امروز هم - این حوزه - نقش بزرگی دارد. حجت الاسلام والمسلمین محمدی گلپایگانی با بیان این که آوازه حکومت اسلامی در ایران و مخصوصاً تشیع در آینده نه چندان دور همه جا را پر خواهد کرد، ابراز داشت: همین امروز عالم نیازمند دانشمندان برجسته ای است که از این حوزه ها باید استخراج شوند؛ ما در دفتر مقام معظم رهبری با درخواست ها و تقاضاهای مختلفی از نقاط جهان برای اعزام مبلغ مواجه هستیم. از شرق دور، تا آفریقا، اروپا و آمریکا؛ در این زمینه رهبری کاملاً با دور اندیشی در فکر آینده جهان اسلام هستند و دارند کار خود را هم می کنند. حوزه های فراوانی امروز در نقاط مختلف جهان داریم. این حوزه ها توسط حضرت آقا اداره می شوند.

« آیت الله میردامادی حدیث شناس بودند

مسئول دفتر مقام معظم رهبری نیز در خصوص اهمیت توجه به مباحث

واکاوای ظرفیت های تعاملی گروه فقه دفتر با مدیریت پژوهش حوزه

گام های مهم هم این است که اولویت های پژوهشی مراکز علمی و تخصصی حوزوی مشخص شود و اولویت های پژوهشی دیگر سازمانها و نهادهای اجرایی کشور را نیز رصد نماییم. در ادامه حجت الاسلام صالحی مقدم مسئول پایان نامه های سطح ۳ و ۴ حوزه علمیه خراسان نسبت به همکاری متقابل مراکز علمی در حمایت از پایان نامه های برتر حوزه اشاره و تعامل مراکز علمی حوزوی در حوزه پایان نامه ها را از خواسته ها و مطالبات ضروری جدی حوزه علمیه برشمرد. حجت الاسلام کرامتی مسئول فراخوان آثار پژوهشی حوزه خراسان نیز نسبت به ایجاد بانک های اطلاعاتی در حوزه پژوهش و نیاز به همکاری نهادهای علمی حوزه در این راستا تأکید کرد.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی: در این جلسه که با حضور حجت الاسلام والمسلمین دکتر فتح اللهی مدیر دفتر پژوهش حوزه علمیه مرکز خراسان رضوی و حجت الاسلام شفیعی مدیر گروه پژوهشی فقه و حقوق اسلامی مرکز پژوهش های علوم اسلامی و انسانی دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی برگزار شد، ابعاد و اضلاع میزان و نوع ظرفیت ها و شیوه های موجود تعامل و همکاری متقابل در مدیریت پژوهش حوزه علمیه خراسان و گروه پژوهشی فقه دفتر خراسان مورد بررسی قرار گرفت دکتر فتح اللهی مدیر پژوهش حوزه علمیه خراسان اظهار کرد باید یک هم پوشانی در تولید علم توسط مراکز حوزوی که نیروی انسانی قابل توجهی دارند، وجود بیاید. یکی از

آیت‌الله استادی عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم:

جامعه نیاز به شناخت دقیق تر الگوهای عملی و رفتاری دینی دارد

وی با اشاره به اینکه از جهتی می‌توان گفت که سال انتقال ایشان از نجف به ایران مشخص نیست، اضافه کرد: البته بر اساس برخی اطلاعات موجود، مرحوم میردامادی حدود ۴۰ سالگی به ایران آمده و بعد از آن در مشهد مستقر شدند که در غائله سال ۵۴ گوهر شاد نیز حضور داشته‌اند.

عضو شورای عالی مدیریت حوزه علمیه قم با بیان اینکه این بزرگوار به محض ورود به مشهد در جایگاه علمای بزرگ آن عصر قرار می‌گیرند، ابراز کرد: از این وضعیت معلوم می‌شود که جایگاه علمی و اخلاقی این شخصیت بزرگ بالا بوده است که حتی علمای مشهد نیز از آن آگاه بودند.

وی با بیان اینکه فرزند ایشان مرحوم حسن میردامادی، شرح حالی را بعد از چند سال در مورد پدر خود نوشته است، گفت: در این شرح حال آمده که جهات معنوی این شخصیت آنچنان برجسته بوده که گویی زندگی مادی و رفاهی خاصی نداشته‌اند و انسان متواضعی نیز بوده‌اند.

آیت‌الله استادی ادامه داد: وقتی ایشان مانند علمای ردیف اول مشهد در قضیه مسجد گوهر شاد وارد می‌شوند، به دستور دولت تبعید شده و بعد از شهریور ۱۳۲۰ دوباره به مشهد برگشته و درس و تفسیر خویش را ادامه می‌دهند.

عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم ابراز کرد: البته سیره و سبک تفسیری مرحوم میردامادی به جهت خاص بودن نیز بحث جداگانه‌ای را می‌طلبد لذا برگزاری چنین مجالسی برای حوزه مشهد و تکریم از بزرگان این حوزه به جهت سابقه درخشانی که دارند، بسیار مهم بوده و جای تقدیر دارد. وی با اشاره به نقل قولی از مرحوم میردامادی از زبان چندین نفر از علمای بزرگ و از جمله آیت‌الله بهجت، اضافه کرد: آیت‌الله بهجت در جایی فرمودند که مرحوم میردامادی دعای ابو حمزه ثمالی را در قنوت نماز خویش می‌خواندند لذا باید ببیندیشیم علما در چه جایگاهی بودند و چگونه با خداوند ارتباط داشتند و ما در چه وضعیتی هستیم. به گفته عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، جامعه ما به این گونه افراد که در عمل نشان دادند، متدین هستند، بسیار نیاز دارد.

راه دین دعوت کنند زیرا مردم دینشان را از کتاب‌ها نگرفتند بلکه از منش و رفتار اینگونه افراد دریافت کرده‌اند.

وی با اشاره به اینکه مرحوم میردامادی حدود ۴۰ سال در مشهد و در میان مردم کوچک و بزرگ آن‌ها سروکار داشته و زندگی کرده بود، افزود: ایشان در سن جوانی به مشهد آمدند، در مسجد صدیقی‌ها که به مسجد ترک‌ها معروف بود و والد بزرگ رهبر معظم انقلاب آنجا اقامه نماز می‌کردند، پشت سر ایشان نماز می‌خواندند. حتی مرحوم میرزا جواد آقای تهرانی نیز پشت سر ایشان به نماز می‌ایستادند.

آیت‌الله استادی با اشاره به اینکه مرحوم میردامادی در سال ۱۳۰۳ متولد شدند، اضافه کرد: یکی از اساتید اخلاق ایشان آیت‌الله سید مرتضی کشمیری بودند اما اساتید دیگری نیز در تربیت ایشان نقش داشتند. وی با بیان اینکه در زمان فوت مرحوم کشمیری، آیت‌الله میردامادی نجف‌آبادی، ۱۷ ساله بوده‌اند، گفت: ایشان از همان ابتدای دوران نوجوانی در جهان و عالمی دیگر به سر می‌بردند، از همین رو به طلاب و فضلا توصیه می‌شود که از ابتدا در مسیر درست قرار گیرند.

عضو شورای عالی مدیریت حوزه علمیه قم اضافه کرد: میرزا جواد آقای ملکی یکی دیگر از اساتید ایشان بوده است، البته مرحوم میردامادی به سراغ اساتید دیگر رفته تا از محضر آن‌ها استفاده کنند. این امر نشان می‌دهد که افراد باید از آغاز طلبگی در کنار درس و بحث به فکر معنویات نیز باشند.

وی، سید احمد کربلایی را از دیگر اساتید میردامادی دانست و عنوان کرد: خودشان تمایلی نداشتند که از شرح حال خود چیزی بگویند اما ایشان هفت جلد تفسیر دارند که وقتی به این تفسیر مراجعه و در آن تأمل کنید، اطلاعاتی در مورد ایشان به دست نمی‌آورد.

آیت‌الله استادی با بیان اینکه مرحوم میرزای دوم، استاد فقه مرحوم میردامادی بوده است، افزود: ایشان نیز در جهت معنویت درجات بالایی داشته‌اند، همچنین نزد استاد نائینی درس خوانده و از محضر استاد اصفهانی در نجف نیز بهره‌مند شده است.

عضو شورای عالی مدیریت حوزه علمیه قم با اشاره به نیاز مردم به الگوهای عملی و رفتاری ابراز کرد: مردم به شکل واقعی دین را در تمام عرصه‌های زندگی از بزرگانی همچون آیت‌الله میردامادی لمس کرده‌اند.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی، آیت‌الله رضا استادی، عضو شورای عالی مدیریت حوزه علمیه قم و عضو برجسته جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، در دومین همایش «تفسیر و تفسیرنگاری حوزه علمیه خراسان در سده اخیر» و «یادواره آیت‌الله سید هاشم میردامادی نجف‌آبادی (ره)» با اشاره به نکاتی در مورد زندگی مرحوم میردامادی ابراز کرد: هدف از بیان اینگونه نکات و گرمیداشتن‌ها این است که ما راه زندگی کردن را یاد بگیریم.

وی با بیان اینکه اگر سؤال شود که نسل متدین مشهد از صد سال پیش تحت تأثیر چه کسانی بوده‌اند، ما می‌توانیم به زندگی چند عالم بزرگوار اشاره کنیم، اظهار کرد: مردم به شکل واقعی دین را در تمام عرصه‌های زندگی این بزرگان لمس کرده‌اند، از همین رو این سیره در آن‌ها اثرگذار بود.

عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم ادامه داد: همه افراد اهل علم و غیر معمم باید توجه داشته باشند، طوری زندگی کنند که مردم

بررسی راهکارها و اصول مدیریت تبلیغی در مناطق

حاشیه شهر مشهد

اولین جلسه‌ی هم‌اندیشی خواران مبلغ فعال در مناطق محروم و حاشیه‌ای شهر مشهد از سوی اداره امور مبلغان خوار با حضور مدیر کل امور فرهنگی تبلیغی دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی در محل اتاق جلسات دفتر تبلیغات اسلامی مشهد برگزار گردید.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی در این جلسه که در آن تعداد ۳۰ نفر از خواران مبلغ شرکت داشتند، ابتدا جلسه حجت‌الاسلام عیسی نژاد، مدیر کل امور فرهنگی تبلیغی دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی ضمن تبیین کلی اولویت‌های تبلیغی در حوزه بانوان، توجه ویژه به تحکیم بنیان خانواده در فعالیتهای تبلیغی و تقویت و تحکیم باورهای ایمانی بانوان را از اهم این اولویت‌ها برشمرد. وی تصریح کرد: برنامه‌های تبلیغ بانوان در دو سطح عمومی و تخصصی مورد توجه است که در تبلیغ عمومی توسعه فعالیت‌های تبلیغی در مساجد، مدارس، دانشگاه‌ها، کانون‌ها و سایر مراکز فرهنگی و در تبلیغ تخصصی، استفاده روش‌های نوین تبلیغی اعم از فضای مجازی، رسانه‌ای و مکتوب مورد انتظار است و افزود: مبلغانی می‌توانند با توجه به توانمندی خود در عرصه‌های تعریف شده، فعالیت تبلیغی خود را ارائه دهند.

افتتاح بخش پاسخ‌گویی مجازی واحد خواران

مرکز ملی پاسخ‌گویی

واحد خواران مرکز ملی پاسخ‌گویی به سؤالات دینی نمایندگی شعبه خراسان رضوی، اردیبهشت ۱۳۹۴ با حضور حجج اسلام والمسلمین مخدوم و عیسی نژاد افتتاح گردید. به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی، حجت‌الاسلام روحانی مقدم، مدیر بخش پاسخ‌گویی تلفنی مرکز ملی پاسخ‌گویی به سؤالات دینی شعبه

خراسان رضوی با اعلام این خبر افزود: در جلسه‌ای هم‌اندیشی مشترک که با حضور فعال کارشناسان پاسخگویی مرکز ملی پاسخ‌گویی به سؤالات دینی نمایندگی مشهد و حجت‌الاسلام والمسلمین مخدوم، رئیس مرکز ملی پاسخ‌گویی به سؤالات دینی کشور و نیز حجت‌الاسلام والمسلمین عیسی نژاد، رئیس مرکز پاسخ‌گویی دینی مشهد، بخشی از دغدغه‌ها و مشکلات پاسخ‌گویان مرکز مورد بررسی قرار گرفت. روحانی مقدم درباره هدف از افتتاح این بخش در مرکز ملی پاسخ‌گویی دینی مشهد اظهار داشت: پاسخ‌گویی تخصصی به سؤالات مبتلا به پرسش‌گران، تسهیل در ارتباط و دسترسی آسان پرسشگران خانم با کارشناسان پاسخ‌گو و استفاده بهینه و مطلوب از ظرفیت علمی طلاب خوار در برنامه‌ها و خدمات پاسخگویی به سؤالات و شبهات دینی در مرکز پاسخ‌گویی دینی از جمله این اهداف بیان کرد و در ادامه اظهار کرد: مخاطبان می‌توانند از طریق تلفن ۰۹۶۴۰ و ۰۹۶۴۰ و سامانه پیامکی ۳۰۰۷۶۶۱ و ۳۰۰۹۶۴۰ از خدمات این مرکز بهره‌مند شوند.

برگزاری نشست تخصصی «چیستی فلسفه علم اصول»

دومین نشست، از سلسله نشست‌های تخصصی «اصول و فلسفه فقه» با موضوع «چیستی فلسفه علم اصول»، در دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی برگزار شد. به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی، در این نشست که به همت گروه پژوهشی فقه و حقوق اسلامی و با مشارکت مرکز آموزشی تخصصی آخوند خراسانی اداره کل آموزش دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی، با حضور اساتید و فرهیختگان حوزوی در این دفتر برگزار شد، در این نشست حجت‌الاسلام والمسلمین حسنعلی علی‌اکبریان مدرس خارج فقه و اصول حوزه علمیه قم و مدیر گروه فلسفه فقه پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی به ارائه نظریات خود در رابطه با این موضوع پرداخت. وی فلسفه علم اصول را علمی دانست که علم اصول را موضوع خود قرار می‌دهد و از بیرون به آن نگاه می‌کند و «چیستی»، «موضوع و اغراض»، «منابع و ادله» و حتی «توانایی‌ها» و «نواقص» آن را مطالعه می‌کند. این استاد درس خارج حوزه علمیه قم ادامه داد: برخی از مسائل مهم مطروحه در این علم عبارت‌اند از: ۱. آیا ما چیزی به نام فلسفه علم اصول می‌توانیم داشته باشیم؟ ۲. آیا تفکیکی بین «فلسفه علم اصول» و «فلسفه اصول» وجود دارد؟ ۳. آیا تاریخ علم اصول داخل در فلسفه علم اصول است یا خیر؟ ۴. آیا مباحثی مثل رئوس ثمانیه یا اجزای علم همان فلسفه علم اصول فقه است؟ ۵. آیا فلسفه علم اصول فقه علمی توصیفی گزارشی است یا نگاهی توصیه‌ای هم دارد؟ مدیر گروه فلسفه فقه پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، پس از توضیح این سؤالات بیان کرد: «فلسفه علم اصول» علمی جداگانه از خود اصول است و تفکیکی هم بین فلسفه علم اصول و فلسفه اصول وجود ندارد. از سوی دیگر برخی از مباحث تاریخی در این علم گنجانده می‌شود نه تمام مباحث تاریخی از جمله مطالعه در احوال شخصیه اصولیون. وی در مورد مباحث «رئوس ثمانیه» و «اجزای علم» ابراز داشت: این مباحث ارتباط با فلسفه علم اصول دارند اما با این علم یکی نیستند. همچنین وی قائل شد که این علم نگاهی توصیه‌ای نیز برای علمای اصول دارد. حجت‌الاسلام علی‌اکبریان مهم‌ترین سرفصل‌های کلان فلسفه علم اصول را به این ترتیب احصا کرد:

۱. چیستی فلسفه علم اصول ۲. چیستی اصول فقه (تعریف علم اصول / موضوع علم اصول / غرض علم اصول)
۳. قلمرو علم اصول ۴. ماهیت قضایای اصولی ۵. منابع و ادله علم اصول ۶. مبادی تصویری علم اصول ۷. مبادی تصدیقی علم اصول (مبانی) (مبانی معرفت‌شناسی / مبانی انسان‌شناسی / مبانی کلامی علم اصول) ۸. رابطه علم اصول با علوم دیگر ۹. تاریخ و ادوار علم اصول ۱۰. مکاتب اصولی ۱۱. ساختار علم اصول ۱۲. بایسته‌های توسعه و توضیح علم اصول

در ادامه این نشست، حجت‌الاسلام والمسلمین علی‌رحمانی استاد فقه و اصول و عضو هیئت علمی مرکز تخصصی آخوند خراسانی اداره کل آموزش دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی و حجت‌الاسلام والمسلمین مرتضی نوروزی استاد فقه و اصول و مدیر گروه فقه و معارف اسلامی جامعه المصطفی‌العالمیه واحد مشهد به‌عنوان ناقد بحث مطالب خود را ابراز داشتند و برخی از حاضران در جلسه نیز سؤالاتی را از این استاد درس خارج حوزه علمیه قم پرسیدند. یادآور می‌شود گزارش تفصیلی این نشست در شبکه اجتهاد در اختیار علاقه‌مندان و فرهیختگان ارجمند قرار گرفته است.

آیت‌الله واعظ زاده خراسانی:

حضور آیت‌الله میردامادی در حادثه گوهر شاد برای دفاع از آزادی بود

قرآن‌پژوه و مؤلف معجم قرآنی گفت: آیت‌الله سید هاشم میردامادی در کارهای دولتی و سیاسی حضور نداشت و این در حالی است که حضور در حادثه مسجد گوهر شاد تنها برای دفاع از آزادی بوده است.

امام رضا (ع) ذکر از لبان ایشان جدامی شد و دائم الذکر بودند. وی با بیان اینکه علت آمدن این عالم عالیقدر به مشهد مقدس به دلیل کسالت والدۀ ایشان بود، گفت: آیت‌الله میردامادی در سلسله خاندان میردامادی که همه از فرزندان یگانه دختر میرداماد بزرگ هستند، همسر سیداحمد علوی بوده است. از این ناحیه آیت‌الله میردامادی با هفت واسطه به میرداماد می‌رسد و همچنین نسب میرداماد با ۲۱ واسطه به امام علی بن الحسین (ع) منتهی می‌شود. آیت‌الله واعظ زاده خراسانی ادامه داد: رهبر معظم انقلاب، نوه دختری آیت‌الله سید هاشم میردامادی فرزند مرحومه خانم خدیجه میردامادی هستند و آیت‌الله سید علی سیستانی مطابق با اسناد و فرمایش خودشان از نوادگان فرزند ذکور میرداماد به نام میرزا سجاد که در جوانی بدرود حیات گفتند، هستند.

حادثه مسجد گوهر شاد
دومین حادثه بزرگ در زمان
رضاخان بوده است که عده‌ای
معتقدند تجمع در مسجد
گوهر شاد برای اعتراض به
کشف حجاب بوده است، این
در حالی است که آن زمان
طلاب مجبور بودند عمامه‌ها
را برداشته و برای استفاده از
عمامه اجازه دولتی بگیرند

به زندان سمنان تبعید شده و پس از چهار سال به شهر ری انتقال داده شده است که در آنجا بسیاری از علما از جمله حجت‌الاسلام مازندرانی با ایشان در ارتباط بود. آیت‌الله واعظ زاده خراسانی بیان کرد: این پژوهشگر و مفسر عالیقدر، نزد بزرگان و علما از احترام ویژه و والایی برخوردار بود به گونه‌ای که پس از بازگشت ایشان به مشهد مقدس در سال ۱۳۲۰ شمسی مردم از او استقبال گرمی کردند. وی با بیان خاطره‌ای از این عالم دینی ادامه داد: آیت‌الله سید هاشم میردامادی به همراه برادران آیت‌الله میری به شهر نجف آباد رفته و در محضر آیت‌الله بروجردی حاضر شدند که ایشان در مقابل پای سید هاشم میردامادی بلند شده و دست این پژوهشگر و مفسر والا مقام را بوسیدند.

این قرآن‌پژوه و مؤلف معجم قرآنی بیان کرد: سید هاشم میردامادی که سال ۱۳۰۳ هجری قمری مطابق با ۱۲۶۰ شمسی در نجف اشرف چشم به جهان گشود، تحت نظر اساتیدی همچون آیت‌الله آخوند محمد کاظم خراسانی، آقامیرزا محمد تقی شیرازی و میرزا حسین نائینی کسب فیض کردند. وی اظهار کرد: مرحوم آیت‌الله سید هاشم میردامادی نیز با آقای حکیم هم مباحثه بودند و با ایشان رفت و آمد خانوادگی داشته‌اند که از ریاضت‌های ایشان نقل‌های بسیاری شده است؛ در این خصوص آقا سید احمد کرلایی و آیت‌الله سید مرتضی کشمیری این عالم عالی‌قدر را در نجف به همین عنوان، شهرت دادند.

وی ادامه داد: عبادت ایشان بسیار با خلوص نیت انجام می‌شد و بر واجبی همچون نماز بسیار مقید بودند، به گونه‌ای که از ایشان نقل شده است هنگام خروج از منزل و حرکت به سمت حرم مقدس

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی، آیت‌الله محمد واعظ زاده خراسانی، پژوهشگر و لغت‌شناس قرآنی، در دومین همایش «تفسیر و تفسیرنگاری حوزه علمیه خراسان در سده اخیر» و «یادواره آیت‌الله سید هاشم میردامادی نجف‌آبادی (ره)» با بیان اینکه آیت‌الله سید هاشم میردامادی در کارهای دولتی و سیاسی حضور نداشت و حضور در این غائله تنها برای دفاع از آزادی بوده است، گفت: حادثه مسجد گوهر شاد دومین حادثه بزرگ در زمان رضاخان بوده است که عده‌ای معتقدند تجمع در مسجد گوهر شاد برای اعتراض به کشف حجاب بوده است، این در حالی است که آن زمان طلاب مجبور بودند عمامه‌ها را برداشته و برای استفاده از عمامه اجازه دولتی بگیرند.

آیت‌الله واعظ زاده خراسانی ادامه داد: در زمان رضاخان تنها سه نفر از جمله مرحوم آیت‌الله سیداحمد نهاوندی، آیت‌الله رضا احمد کفایی و آیت‌الله سبزواری مجاز به استفاده از عمامه بودند که با حضور و حمایت بهلول در جریان حادثه مسجد گوهر شاد، قانون برداشتن عمامه‌ها در مدارس دینی حذف شد.

وی بیان کرد: آیت‌الله سید هاشم میردامادی در کارهای دولتی و سیاسی حضور نداشتند و حضور در حادثه مسجد گوهر شاد تنها برای دفاع از آزادی بوده است. این قرآن‌پژوه و مؤلف معجم قرآنی ادامه داد: زرتشتیان بر رضاخان مسلط بودند به گونه‌ای که آیت‌الله سید هاشم میردامادی را به خاطر حضور در مسجد گوهر شاد و امضا و ثبت نامه‌ای برای لغو قانون پوشش به تهران تبعید کردند.

وی ادامه داد: آیت‌الله سید هاشم میردامادی ابتدا

مدیر حوزه علمیه خاوران کشور در همایش طلایه داران تبلیغ:

پروژه اسلام هراسی ۲ بال دارد؛ وهابیت تکفیری و افراط گری شیعی

مدیر حوزه علمیه خاوران کشور گفت: وهابیت یک مذهب نیست بلکه یک تفکر انحرافی و بی منطق از اسلام است و طالبان و جیش النصره نیز پیاده نظام های این جریانند.

ماهواره ای ضمن داعیه دینی، به مراجع عظام توهین می کنند و ما باید نسبت به آنان برائت جوییم. حجت الاسلام جمشیدی ادامه داد: این جریان ها برای ترویج خودشان ژست اخلاقی می گیرند و به مراجع عظام مردم توهین می کنند. مدیر حوزه علمیه خاوران کشور خاطر نشان کرد: این جریان انحرافی اسلام منهای سیاست، برگزاری عزاداری های خاص و توهین به مراجع را ترویج می کند که از سردمداران این جریان انحرافی می توان به یاسر الحیب کویتی اشاره کرد.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی، حجت الاسلام و المسلمین محمود رضا جمشیدی شامگاه دوشنبه در همایش «طلایه داران هدایت» ویژه ماه مبارک رمضان که در سالن اجتماعات مرکز ملی پاسخگویی به سوالات دینی شهید هاشمی نژاد برگزار شد، اظهار کرد: وهابیت یک مذهب نیست بلکه یک تفکر انحرافی و بی منطق از اسلام است و طالبان و جیش النصره نیز پیاده نظام های این جریانند. وی افزود: به همین دلیل نمی توان به عنوان یک فرقه دینی، مبانی این جریان را نقد کرد، چرا که در ساختار فکری اش استدلال منطقی

یافت نمی شود. وی با بیان اینکه جریان وهابیت و داعش از طریق فضای سایبری در حال یارگیری هستند افزود: بنا به فرمایشات مقام معظم رهبری اینترنت علاوه بر یک تهدید بزرگ، فرصت بزرگی نیز هست و این فرصت هاست که برای ما مسئولیت آفرین شده است. مدیر حوزه علمیه خاوران کشور ادامه داد: اسلام هراسی پروژه ای است که از سوی جریان استکبار یعنی آمریکا و دیگر دول غربی به منظور نشان دادن چهره خشن از اسلام دنبال می شود. وی با اشاره به اینکه یک ششم جمعیت جهان مسلمان هستند عنوان کرد: باید زوایای جریان انحرافی را بشناسیم و به مخاطبانمان آگاهی دهیم.

«جریان وهابیت عامل مهم در اسلام هراسی

وی با اشاره به اینکه پروژه اسلام هراسی ۲ بال دارد گفت: یکی بال اصلی در جریان وهابیت و عناصر تکفیری و بال دوم جریان های افراطی شیعه است. وی ادامه داد: ما مبلغان موظفیم که برای هدایت جامعه و جلوگیری از تضعیف حکومت اسلامی، مخاطبانمان را از چنین جریان هایی آگاه کنیم. حجت الاسلام جمشیدی افزود: در حال حاضر در عراق، افغانستان و دیگر کشورهای منطقه این شیعه است که پرچم دار اسلام ناب محمدی است و ما مبلغان باید در برابر این جریان و شیوه فکری شان تدابیر لازم را اتخاذ کنیم.

وی در بخش دیگری از سخنان خود در خصوص ماه مبارک رمضان افزود: ماه رمضان، ماهی است که در آن انفاس تثبیت و تزکیه می شود در حالی که ماه های دیگر این ویژگی را ندارند مگر با توجه و خلوص نیت. حجت الاسلام جمشیدی در خصوص ویژگی پیامبران افزود: رمز موفقیت پیامبران از جنس بشر بودنشان است از سوی دیگر ایشان به لسان خود با مردم صحبت می کردند و حکیمانانه ترین سخن ها را می گفتند اما حکمت را همانند اهل حکمت بیان نمی کردند بلکه با زبان خود مردم با آنان سخن می گفتند. مدیر حوزه علمیه خاوران کشور با اشاره به اینکه «موقع تبلیغ باید تقرب الهی را در نظر داشته باشیم»، افزود: بنا به روایات اگر کسی علم را برای محادله و وجه در نزد مردم کسب کند جایگاهش در آتش است. حجت السلام جمشیدی با بیان اینکه اشتباه ما این است که به دنبال آثار و برکات ائمه (ع) به جای توجه به خود ائمه (ع) می گردیم افزود: مبلغان نباید خود را بالاتر از مردم بدانند و قبل از ارشاد مردم باید آنان را دوست بدانند.

افراد در صدند تصویر از اسلام به عالم ارائه دهند که مخدوش و غیر واقعی است. وی خاطر نشان کرد: جریانی با پیشینه تاریخی نسبتاً طولانی یک چهره سفاک، بی منطق و خشن را از اسلام و دولت اسلامی به جهانیان عرضه کرده و افرادی را تربیت می کنند که اضلاعی از یک توطئه بزرگ را شکل می دهد.

«نباید اندیشه هاب منحرف در جامعه رواج پیدا کند

مدیر حوزه علمیه خاوران کشور ادامه داد: اکثریت مردم تابع اسلام ناب محمدی هستند اما نباید از اندیشه های منحرف و التقاطی در دروازه های جامعه مان غافل بود. وی با اشاره به اینکه هنوز اخباری گری در جامعه وجود دارد و شاخصه های آن در جامعه ترویج می شود افزود: از جمله ویژگی های جریان های افراطی، تقدم عاطفه دینی بر عقل دینی است و طرفداران این جریان مدعی اند که شرکت در مراسم سید الشهداء کفایت می کند غافل از آنکه قیام امام حسین (ع) فلسفه دارد. حجت الاسلام جمشیدی تصریح کرد: این افراد در عین باور و اعتقاد به سکولاریسم سیاست زده هستند و به طور واضح تر این افراد در عین حالی که در مسائل سیاسی قائل به سکولاریسم هستند اما به شدت به عرصه سیاست ورود پیدا می کنند. مدیر حوزه علمیه خاوران کشور با بیان اینکه ۱۷ شبکه ماهواره ای با داعیه دینی در حال تاسیس مدارس علمیه در داخل و خارج هستند افزود: بنابراین باید مراقب هیات مذهبی و مدارس علمیه باشیم، چرا که این مکان ها نیز از تهدیدهای دشمن مصون نیستند. وی در ادامه عنوان کرد: جریان های انحرافی در شبکه های

«اسلام هراسی از سوی جبهه استکبار مدیریت می شود

حجت الاسلام جمشیدی اضافه کرد: پروژه اسلام هراسی توطئه جبهه استکبار است که بخشی از آن توسط وهابیت مدیریت می شود. مدیر حوزه علمیه خاوران کشور تصریح کرد: جریان وهابیت و افراطی گری با تفسیر ذر گزینشی از مباحث اعتقادی، تصویر ناصوابی را از اسلام به دنیا ارائه می دهند. وی یادآور شد: به طور مثال در مباحث توحید، نبوت و امامت بیش از ۱۸ شبکه ماهواره ای در این خصوص سعی دارند تا به نفع خویش و ایجاد اختلاف بهره برداری کنند. حجت الاسلام جمشیدی با تاکید بر اینکه مبلغان باید به ائمه معصومین (ع) متوسل شوند ادامه داد: شیعه اگر در این زمانه سراسر فتنه، زمانه و شرایط را شناسد سرمایه خویش را از دست داده است. مدیر حوزه علمیه خاوران کشور با تاکید بر اینکه در عرصه عالم برخی از داعیه داران دین محمدی در حال جولان هستند افزود: این

سومین آزمون تحصیلات تکمیلی مرکز آموزشی تخصصی آخوند خراسانی برگزار شد

علمیه خراسان از فرایندهای برگزاری این آزمون درباره کمیت و کیفیت مجموعه سوالات این آزمون گفت: این مرحله از آزمون جمعاً دارای ۴۰ سؤال مشترک برای تمامی رشته ها و برای هر اولویت انتخاب شده ۵۰ سؤال بوده است. عضو هیئت علمی اداره کل آموزش دفتر تبلیغات اسلامی با یادآوری اینکه در دوره های قبل در رشته های تفسیر و علوم قرآن، علوم و معارف حدیث و فقه مقارن طلبه پذیرفته شده است، افزود: جذب طلبه در رشته های تخصصی کلام مقارن و فلسفه و کلام اسلامی برای نخستین بار در مرکز آخوند خراسانی صورت می گیرد. این مقام مسول خاطر نشان کرد: نتایج آزمون رشته های تخصصی و نیز زمان مصاحبه علمی، ۲۷ اردیبهشت از طریق شبکه معلم اطلاع رسانی شد.

آزمون تحصیلات تکمیلی در قالب پنج رشته تخصصی: تفسیر و علوم قرآن، علوم و معارف حدیث، فقه مقارن، کلام مقارن و فلسفه اسلامی با رقابت بیش از ۳۰۰ داوطلب طلبه سطح دو حوزه ی علمیه مشهد در مرکز آموزشی تخصصی آخوند خراسانی وابسته به دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی با موفقیت برگزار شد. سید محمد تقی شوشتری، مدیر مرکز تخصصی آخوند خراسانی اداره کل آموزش دفتر تبلیغات اسلامی استان خراسان رضوی در گفت و گو با خبرنگار شبکه معلم، گفت: آزمون سومین دوره رشته های تخصصی سطح سه، ویژه طلاب برادر، پنجشنبه، دهم اردیبهشت ماه با رقابت بیش از ۳۰۰ داوطلب طلبه سطح دو حوزه ی علمیه مشهد برگزار شد. وی با اشاره به بازدید تعدادی از علما و فضلاء حوزه

به زودی تأسیس رشته‌های کلام شیعی و اخلاق و تربیت اسلامی در مرکز آموزشی طوبی

مدیر کل آموزش دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی از فرایند پیگیری و رایزنی برای به منظور تأسیس دو رشته تخصصی سطح خواران از مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان خبر داد.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی، حجت الاسلام و المسلمین مجتبی الهی خراسانی در گردهمایی اساتید و اعضای هیئت علمی اداره کل آموزش این دفتر گفت: نتایج علمی و آموزشی که در خلال تلاش‌های دانش پژوهان به وجود می‌آید، قطعاً مرهون استادانی است که در طی سال‌ها با بذل تلاش و اعمال اخلاص، فضایی را پدید آورده‌اند که در این فضا بتوانند دانش پژوهان حوزه در موضوعات متنوع در مقولات متعدد کسب دانش و تجربه کنند. وی ابراز امیدواری کرد: آنچه که در مجموعه آموزش در سال‌های بعد به کمک استادان به بار می‌نشیند، توسعه آموزش‌های تخصصی در رشته‌های علوم اسلامی است. اکنون در مرکز تخصصی آخوند خراسانی پنج رشته تخصصی سطح سه شامل رشته‌های تفسیر و علوم قرآن، علوم و معارف حدیث، فلسفه و کلام اسلامی، کلام مقارن و فقه مقارن در حال پذیرش دانش پژوه است و همچنین تأسیس پنج رشته دیگر به مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان پیشنهاد شده است و امید است فرآیند تثبیت و رسمیت آن به زودی صورت پذیرد. حجت الاسلام و المسلمین الهی خراسانی خاطر نشان کرد: مرکز آموزشی طوبی نیز پیشنهاد تأسیس دو رشته تخصصی سطح سه شامل رشته‌های کلام شیعی و اخلاق و تربیت اسلامی را به مرکز

مدیریت حوزه علمیه خراسان ارسال کرده است و امید است که این رشته‌ها با موافقت آن مرکز برگزار شود. وی با اشاره به فعالیت‌های آموزشی مرکز شیخ بهایی بیان کرد: این مرکز به برگزاری دوره‌های آموزشی تخصصی و عمومی فرهنگ و ارتباطات اسلامی، هنر و ادبیات و زبان انگلیسی و عربی می‌پردازد. مدیر کل آموزش دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی در پایان گفت: در سال جاری شیوه انتخاب اساتید برگزیده تغییر کرده و استادان برگزیده به صورت کاملاً مستقیم از طرف مراکز آموزشی بر اساس سه گزین «نظم آموزشی استاد»، «روش و مهارت‌های کلاس‌داری استاد» و «استاد محبوب از منظر دانش پژوهان» انتخاب شده‌اند.

دکتر سیدعباس صالحی عضو هیئت امنای دفتر تبلیغات اسلامی: رویکرد سیستمی به قرآن کریم در حوزه تفسیر مبنای تمدن سازی نوین است

« قرن ۱۴؛ زمان پیدایش رویکردهای جدید تفسیری در حوزه علمیه خراسان

وی با بیان اینکه در حوزه قم و تهران نیز شهید آیت‌الله مرتضی مطهری حضور داشته است، البته مدتی را نیز در مشهد بوده که از حوزه تفسیری این منطقه نیز بهره برده است، اضافه کرد: در قرن ۱۴ در حوزه خراسان، شاهد رویکردهای مبارکی در حوزه قرآن هستیم که برخی در ادامه دوره‌های قبلی بوده‌اند اما چند رویکرد خاص را نیز در ۱۰۰ سال اخیر مشاهده می‌کنیم. وی، رویکرد اول را رویکرد موضوعی به قرآن دانست و ابراز کرد: در آثار مهدی اصفهانی و مکتب خراسان شاهد تفسیرهای موضوعی در این زمینه هستیم که بیان الفرقان سید مجتبی قزوینی نمونه‌ای در این خصوص به شمار می‌رود. معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با بیان اینکه رویکرد دوم، علمی و اجتماعی است، اظهار کرد: در واقع همه علوم جدید در فضای قرن ۱۴ شکل می‌گیرد و فضای اجتماعی موجب تألیف تفسیرهای علمی و اجتماعی شده است که تفسیر نوین محمد تقی شریعتی، یک تفسیر اجتماعی محسوب می‌شود. وی، رویکرد سوم را تفسیر نظام‌مند عنوان کرد که این نگاه را در دیدگاه رهبر معظم انقلاب در حوزه تفسیر می‌توان یافت و ادامه داد: نمونه‌ای از این تفسیر در سال ۴۷ در جلسات تفسیر حوزه و محافل دانشجویی بیان شده است زیرا این نگاه یک نگاه نظام‌مند بوده و به دنبال احیا و بازسازی جدید است.

« رویکرد سیستمی به قرآن در حوزه تفسیر مبنای تمدن سازی نوین است

وی با بیان اینکه نمونه دیگری از تفسیر رهبر معظم انقلاب در سال ۹۲ به چاپ رسیده است، اظهار کرد: بر اساس این رویکرد، باید با یک نگاه سیستمی به قرآن نگریست تا این کتاب مبنای تمدن سازی نوین قرار گیرد که این رویکرد در ایران و به ویژه جهان تشیع کم نظیر و قابل توجه است. وی نگاه چهارم را رویکرد اجتماعی عمقی و عامه‌گرا دانست و افزود: در این نگاه به گونه‌ای تفسیر می‌کنند که توده‌های مردم نیز بتوانند در کنار علما از آن بهره‌مند شوند که تفسیر خلاصه‌البیان مرحوم میردامادی نمونه‌ای از آن است. وی اضافه کرد: مرحوم میردامادی در جلسات قرآن خود در مسجد گوهر شاد، آیات این کتاب الهی را بدین شکل و با حضور مردم جهت بهره‌مندی همگانی تفسیر می‌کردند.

« اجتهادروایی؛ ویژگی تفسیر خلاصه‌البیان

وی با بیان اینکه این سبک برای خودش نیازمند واکاوی دقیقی است، گفت: ویژگی این سبک اجتهادروایی است و به جهت وجود روایات برای زینت دادن آن، مردم از آن بیشتر تأثیر می‌پذیرند. وی در نهایت به دورویکرد تفسیری جدید در حوزه خراسان اشاره کرد و یادآور شد: در یک رویکرد شاهد نگاه سیستمی - تمدنی به قرآن هستیم که بنیانگذار آن رهبر معظم انقلاب است، این رویکرد نشان می‌دهد چطور باید مفاهیم را نوسازی کرد؛ در رویکرد دوم یعنی همان تفسیر عامه‌پسند به دنبال آن هستیم تا قرآن را به گونه‌ای عرضه کنیم که خواص و عوام در کنار یکدیگر از آن بهره‌برند.

معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی اظهار داشت: بر اساس این رویکرد، باید با یک نگاه سیستمی به قرآن نگریست تا این کتاب مبنای تمدن سازی نوین قرار گیرد که این رویکرد در ایران و به ویژه جهان تشیع کم نظیر و قابل توجه است. به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی، دکتر سیدعباس صالحی، معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، صبح امروز، ۲۷ فروردین ماه در دومین همایش «تفسیر و تفسیرنگاری حوزه علمیه خراسان در سده اخیر» که در دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی برگزار شد، در مورد سیر تحول و تطور در خراسان ابراز کرد: خراسان و حوزه علمیه آن قطب علمی تشیع و جهان اسلام بوده است لذا یکی از ویژگی‌های خراسان این است که پشتوانه‌ای برای علوم اسلامی قرآن پژوهی به شمار می‌رود.

« مراحل تاریخی تفسیر در حوزه خراسان

وی ادامه داد: در حوزه تشیع و جایگاه خراسان چند مرحله تاریخی را می‌توان در قرآن پژوهی و عمدتاً تفسیر برشمرد که مرحله اول آن از دوران غیبت تا عصر صفویه، دوره دوم از صفویه تا قرن ۱۴ و مرحله سوم بعد از قرن ۱۴ است.

صالحی افزود: در فضای غیبت تا صفویه نقش قابل توجهی برای خراسانی‌هایی که در این جایگاه قرار داشتند و به دیگر نقاط رفتند، مشاهده می‌کنیم که از برجسته‌ترین آن‌ها می‌توان به شیخ طوسی یکی از علمای شیعی نظریه پرداز در علوم قرآنی و اسلامی و از جمله تفسیر اشاره کرد. معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با بیان اینکه شیخ طوسی در منطقه طوس متولد و سپس به بغداد رفت، اظهار کرد: وقتی شیخ طوسی به آن منطقه وارد می‌شود، حدود ۲۳ سال سن داشته و در کنار شیخ مفید رشد و نمو می‌کند با این حال ریشه علمی وی به خراسان برمی‌گردد به طوری که در بغداد آثار وی به برجسته‌ترین منابع شیعه تبدیل می‌شود.

وی اضافه کرد: بعد از شیخ نیز بزرگانی مانند عطار نیشابوری که از شاگردان شیخ طوسی بوده‌اند، در این منطقه رشد می‌کنند که نقش قابل توجهی در انتقال قرآن پژوهی داشته‌اند.

« شیخ ابوالفتح رازی؛ از مفسران منطقه خراسان

صالحی، شیخ ابوالفتح رازی را از دیگر مفسران منطقه خراسان دانست و عنوان کرد: ریشه اجداد فقه نیز به این منطقه باز می‌گردد و بعد از آن جلوتر که می‌آییم، به تفسیر طبرسی به عنوان امین الاسلام می‌رسیم؛ او نیز متولد منطقه بیهق سبزوار است و نقش مهمی در بحث تفسیری حوزه مشهد و حتی کل جهان اسلام داشته است.

وی با بیان اینکه شاگردان شیخ طبرسی در حوزه مشهد قابل توجه هستند، اظهار کرد: افرادی مانند ابن شهر آشوب و قطب راوندی نمونه‌ای از این شاگردان هستند که در ادامه این مسیر در انتشار اندیشه‌های تفسیری و پژوهش‌های قرآنی در منطقه خراسان تأثیر گذار بوده‌اند. وی با اشاره به مرحله دوم جایگاه خراسان در قرآن پژوهی و به ویژه تفسیر از صفویه تا قرن ۱۴ اضافه کرد: صفویه نقش مهمی در استحکام و تحکیم علوم قرآنی از جمله تفسیر داشته که در این زمینه سلسله تبارشناسی قرآن پژوهی در خراسان و به ویژه در جهان تشیع مهم است.

صالحی، دوره سوم را از قرن ۱۴ به بعد دانست و گفت: در این دوران خراسانی‌هایی داریم که از حوزه خراسان بیرون رفته اما رگه‌هایی از تفکر تفسیری این منطقه را داشته‌اند، به عنوان نمونه می‌توان به تفسیر موهب الرحمن فی تفسیر القرآن سید عبدالاعلی سبزواری اشاره کرد که ریشه‌هایی از این منطقه در تفسیر سبزواری به چشم می‌خورد.

همایش تفسیر و تفسیر نگاری یادواره آیت الله سید هاشم نجف آبادی

مراسم رونمایی از تفسیر شریف خلاصه البیان
مرحوم آیت الله سید هاشم نجف آبادی با
حضور مدیران عالی حوزه علمیه

نشست علمی مبانی فقهی
مداری بین مذاهب

همایش عرفان اسلامی
دستاوردها و بنیادها از نگاه امام خمینی

نمایشگاه کتاب و محصولات فرهنگی در حاشیه
همایش تفسیر و تفسیر نگاری

همایش علمی و کاربردی طلابداران تبلیغ
ویژه مبلغان استان خراسان رضوی
برادران
خواهران

پنجمین همایش عرصه ها و روش های حدیث پژوهی

همایش علمی و نمایشگاه آثار ادبی و هنری حوزویان در هفته فرهنگی حوزه های علمیه (اشراق)

انعقاد تفاهیم نامه "علمی- پژوهشی" دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی و جامعه المصطفی مشهد

همایش «مبانی مدارای دینی و مذهبی و الگوی امام موسی صدر»

در همایش بزرگداشت جایگاه علمی و عرفانی امام (ره) مطرح شد:

شجاعت سیاسی، دستاورد «عرفان» امام خمینی (ره)

همایش «عرفان اسلامی از منظر امام خمینی (ره)؛ بنیادها و دستاوردها» با هدف شناسایی بیشتر ابعاد اخلاقی و عرفانی امام در دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی برگزار شد

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی، در این همایش حجت الاسلام سید یدان یزدان پناه، مدیر گروه عرفان مجمع عالی حکمت اسلامی با بیان اینکه امام خمینی (ره)، آغازگر حرکت توحیدی و دینی بود و با بنیادهای عرفانی ایشان از چند منظر میتوان برخورد کرد، گفت: یکی از این موارد، بعد عرفان نظری است که آثار فراوانی را مانند شرح دعای سحر، مصباح الهدایه و... در این زمینه نگارش کرده اند. وی با بیان اینکه بعد دیگری که امام خمینی (ره) بدان پرداختند، عرفان عملی است که این عرفان در لایه لای دیگر آثار ایشان مانند شرح چهل حدیث و سرالصاله به چشم می خورد، افزود: بعد دیگر آثار ایشان، اخلاق عرفانی است که از یک جهت از عرفان عملی جدا می شود و در کتابهایی چون چهل حدیث و مباحث اخلاقی امام فراوان منعکس شده است. حجت الاسلام یزدان پناه سپس به شرح تشریف عرفا به مذهب شیعه پرداخت و این حرکت را پس از ابن عربی، دارای سرعت بیشتری دانست، چنانکه پس از ظهور فلسفه صدرایی، بیشتر و در عصر حاضر نیز حضرت امام خمینی (ره) عامل این گسترش شد. وی بیشترین زبان مشترک بین اهل سنت و شیعه را زبان عرفان و عرفا دانست. استاد فلسفه و عرفان حوزه علمیه قم با بیان اینکه سه ساحت در کار امام راحل جمع میشود، ادامه داد: در اندیشه امام، هستی شناسی دینی در صدر می نشیند، بعد هستی شناسی عرفانی مطرح شده و ساحت سوم شامل هستی شناسی عقلی و فلسفی میشود. وی با بیان اینکه کسی که می خواهد ریشه های انقلاب اسلامی را بفهمد، روح نهضت امام خمینی (ره) را درک کند و آن را ادامه دهد، باید در عرفان نظری دوره سوم و نسل صدرایی تأمل داشته باشد، گفت: در نسل صدرایی، عقلانیت و ویژه های همراه با شریعت و معنویت یکجا جمع و تعادل برقرار شده است.

■ ■ ■

در ادامه این مراسم، حجت الاسلام علی رضایی تهرانی، مدیر گروه عرفان مجمع عالی حکمت اسلامی مشهد با بیان اینکه امام خمینی (ره)، عرفان را خواننده و فهمیده، اهل سیر و سلوک عملی نیز بوده و به مکاشفات بسیاری در عین سلوک رسیده است، ادامه داد: بدون شک امام تأثیرگذارترین فرد در سده اخیر به شمار می رود. وی با اشاره به فرازهایی از زندگی سیاسی اجتماعی امام خمینی (ره) حضور عرفان و روح معنوی عرفانی در وجود ایشان را سبب ایجاد یک روحیه سیاسی بسیار بالا در ایشان دانست

در قرن ۱۴ در حوزه خراسان، شاهد رویکردهای مبارکی در حوزه قرآن هستیم که برخی در ادامه دوره های قبلی بوده اند اما چند رویکرد خاص رانیز در ۱۰۰ سال اخیر مشاهده می کنیم.

اینکه امام در عرفان عملی، ادبی و نظری و هم در مجموعه علوم اسلامی ورود پیدا کردند و خود را محدود در یک مشرب نکردند، گفت: ایشان به همه این امور به عنوان یک مجموعه واحد نگاه می کردند، بنابراین جامعیتی در شخصیت ایشان شکل گرفته بود. استاد مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) با بیان اینکه امام بر همراهی و سازگاری دین و سیاست تأکید داشتند و تلاش ایشان برای رفع این شبهه تاریخی بود، گفت: بسیاری از متدینها، سکولارها و روشنفکران معتقدند، دین از مسایل اجتماعی و سیاسی جداست و با استدلالهای روشنفکری به ظاهر دینی به جدایی و ناسازگاری دین از سیاست می پردازند. وی با بیان اینکه شخصیت امام در مقایسه با دیگر بزرگان دینی از جامعیت بی نظیر و ابعاد مختلفی برخوردار بود، گفت: همه این ابعاد، ایشان را از مسؤولیت های اجتماعی دور نکرد و شاهد فعالیت های شاخص ایشان در ابعاد اجتماعی و سیاسی هستیم.

و گفت: حضور عرفان در وجود امام خمینی به وی شجاعت سیاسی بالایی داده بود. وی گفت: نگاه امام خمینی (ره) به عرفان مشتاقانه، اما به عارفان نگاهی منتقدانه داشت. مدیر گروه عرفان مجمع عالی حکمت اسلامی مشهد با بیان اینکه اندیشه های امام هم از نظر دوستان و هم دشمنان مورد توجه بوده است، ادامه داد: دوستان از آن جهت که الگوبرداری کنند و دشمنان نیز جهت جلوگیری از تکرار این تفکر بدان توجه دارند، زیرا معتقدم وقتی شهید صدر اعدام و امام موسی صدر ناپدید میشود، بدان جهت است که استکبار نمی خواهد خمینی دوم و سوم تکرار شود. وی ابراز کرد: از طرفی باید در کنار تبیین اندیشه ها، ریشه های انقلاب اسلامی و مدیریت آن که معجزه قرن نامیده می شود، به ابعاد شخصیتی بنیانگذار این انقلاب در مباحث فقهی و عرفان اسلامی هم پرداخت. حجت الاسلام رضایی تهرانی با بیان اینکه امام خمینی (ره) بیشترین آثار خود را در ۱۲ سال پر کار زندگی خود به نگارش درآورده است، اظهار کرد: امام راحل از معدود عارفانی است که به دنبال پالایش عرفان نیز بوده و بر آن نقد هم داشته است، ایشان دلباخته عرفان بودند، اما یک مجتهد صاحب نظر در این مباحث نیز به شمار می روند. همچنین در ادامه این همایش، دکتر محمدفناهی اشکوری، استاد مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) با بیان اینکه در موضوع عرفان اسلامی امام خمینی (ره) و دستاوردهای اجتماعی آن دو بعد وجود دارد، افزود: ویژگی امام نسبت به دیگر علما و عرفا همین توجه جدی به بعد اجتماعی است که محصول جامعیت شخصیتی ایشان است. وی با بیان

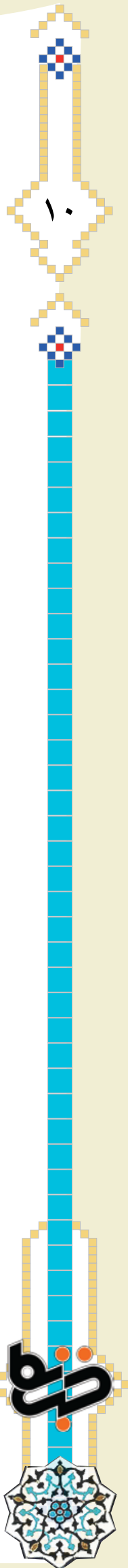
به همت اداره کتابخانه دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی؛

۴۰۰ عنوان کتاب از بیست و هشتمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران خریداری گردید

مراجعات قرار خواهد گرفت. گفتنی است کتابخانه دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی که بالغ بر ۵۵۰۰۰ جلد کتاب به زبان فارسی، انگلیسی و عربی دارد از جمله کتابخانه های مرجع و معتبر در حوزه های مختلف معارف و اسلامی در کشور می باشد و روزانه تعداد زیادی از محققان و پژوهشگران علوم انسانی و اسلامی از خدمات آن استفاده می کنند.

مورد نیاز محققان و پژوهشگران، از نمایشگاه خریداری شد. این کارشناس کتاب، موضوعات: فقه، اصول، حدیث، ملل و نحل، رصد فرق باطله و ضاله، علوم اجتماعی، کتب مرجع و فهارس را از جمله مهمترین حوزه هایی موضوعی عنوانی کتاب های خریداری شده ذکر کرد. وی افزود: این مجموعه پس از ثبت در سیستم نرم افزار بانک اطلاعات کتب، برای استفاده در اختیار

هادی مکارم در گفتگو با روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی گفت: دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی امسال نیز همچون سال های پیش در نمایشگاه بین المللی کتاب به مدت شش روز جهت خرید کتاب حضور یافت و با اعتباری بالغ بر ۲۰۰ میلیون ریال تعداد ۶۵۰ جلد کتاب فارسی و عربی در قالب ۴۰۰ عنوان، شامل موضوعات مختلف

در همایش «عرصه‌ها و روش‌های حدیث‌پژوهی» عنوان شد:

احادیث ائمه هدی (ع) بزرگ‌ترین منبع شناخت احکام الهی است

آیت‌الله اشرفی شاهرودی ادامه داد: خدا در قرآن پرهیز از اتباع به ظن کرده و به قول شیخ طوسی ادله اربعه عمل به ظن ممنوع است، از طرفی عمل به ظن عقلا و شرعا ممنوع است و منبع مهم ما هم احادیث است. وی تصریح کرد: به قول مرحوم وحید بهبهانی ره ظنون اجتهادیه ی معتبر است که از طریق روایات به دست می‌آید. استاد خارج فقه حوزه علمیه مشهد در خاتمه خاطر نشان کرد: باید تنزل به مقام ظن کرد و بهترین ظن هم ظنی است که از این احادیث حاصل شود. البته باید قوی‌ترین ظن را انتخاب کنیم. باید سلسله سند را بررسی کنیم و به سمت علم رجال برویم.

آیت‌الله اشرفی شاهرودی بیان کرد: این احادیث قطع آور به حکم الهی نیست اما بهترین راه که هست؛ به قول مرحوم وحید بهبهانی معتبر ظنون اجتهادیه است که از طریق روایات به دست می‌آید. به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی، آیت‌الله شیخ مصطفی اشرفی شاهرودی، استاد خارج فقه و اصول حوزه علمیه مشهد و شاگرد برجسته حضرت امام خمینی (ره) و مرحوم آیت‌الله خوبی در پنجمین همایش ملی «عرصه‌ها و روش‌های حدیث‌پژوهی» به بیان نظریات خود در باب حدیث پرداخت.

هم به دیده یقینی نگریست.

آیت‌الله اشرفی شاهرودی بیان کرد: برخی از فضلاء قم معتقدند یکی از منابع اجتهاد عرف است. آیا می‌شود عرفی که با تبدیل زمان تغییر می‌کند را جزء منابع دانست! وی نتیجه‌گیری کرد: فقه ما مستند به روایاتی است که از ائمه (ع) به ما رسیده و ما نه تنها در مسائل اخلاقی و فقهی که در مسائل اعتقادی هم ما به حدیث نیاز داریم. ایشان ادامه داد: پیامبر (ص) و ائمه (ع) اهتمام شدیدی بر این داشتند که احادیث کتابت بشود. ما ۲۰-۳۰ روایت داریم که مولی امیرالمؤمنین (ع) املات پیامبر (ص) را نوشت و این کتاب بنا به روایات در دست حضرت بقیه‌الله (ع) است.

آیت‌الله اشرفی شاهرودی در بخشی از سخنان ارزنده خود با بیان اینکه بزرگ‌ترین منبع شناخت احکام احادیث ائمه هدی (ع) است گفت: البته منابعی مثل استحسان و سد ذرایع را اهل سنت اضافه کرده‌اند که باطل‌اند و ائمه آن‌ها را رد کرده‌اند. وی درباره منبعیت قرآن در فقه گفت: در قرآن کلاً ۵۰ آیه در باب فقه وارد شده است و این آیات یا مجمل‌اند یا نیاز به تخصص دارند و نمی‌توان به نحو اطلاق از آن‌ها استفاده کرد مگر بسیار نادر؛ بنابراین آیات وافی به تمام غرض نیستند. استاد خارج فقه و اصول حوزه علمیه مشهد توضیح داد: البته بنا به اعتقاد ما همه چیز در قرآن موجود است ولی استخراج آن‌ها شان امام معصوم (علیه السلام) است. مدرس دروس عالی حوزه ادامه داد: از دیدگاه ما شیعیان، اجماعی کامل است که کاشف از قول معصوم (ع) باشد و لذا نمی‌توان به اجماعات منقول

ضرورت تعامل و هم‌افزایی ارکان تبلیغی، پژوهشی و آموزشی حوزه

برای ساختار کارآمد آموزشی پرداخت و بیان داشت: مطالبه نخستین در عرصه آموزش در سویی تخصص‌گرایی است. حرکت‌های در سطح و عام و فاقد تخصص در آینده فرآیندهای علمی دفتر تبلیغات جایب ندارد و بایستی فعالیت‌های تخصصی و کارآمد که در خدمت حل مسایل می‌باشد در دستور کار قرار گیرد. وی افزود: دومین مطالبه تعامل‌گرایی است. انتظار یک حرکت کارآمد آموزشی بدون حرکتی هم سو و هم افزا ذهنیتی غیر واقع‌گرایانه بیش نیست. اگر در منظومه‌ای از تعامل حرکت نکنیم، عملاً فعالیت‌های آموزشی به ثمر نخواهد رسید. تمامی فعالیت‌ها اضلاع یک پیکر بوده و اقدامات آموزشی، پژوهشی و تبلیغی بایستی برآیند هم سو و هم جهت داشته باشد و بی‌بیان این که سومین مطالبه تحول‌گرایی است، تصریح کرد: هر حرکت ارزشی هر چند هم متعالی باشد، محتاج است در بستر زمان تحولاتی را به دنبال خود داشته باشد و همواره افق‌های نو و منظرهای جدیدی را به سوی دید دست‌اندرکاران بگشاید.

حجت‌الاسلام والمسلمین مسعودی از «الزام منبعی» به عنوان آخرین مطالبه یادکرد و گفت: در حوزه منابع انسانی و هم در حوزه منابع غیر انسانی محتاج عمق بخشی به نگاه خود هستیم. به طور خاص در حوزه منابع انسانی، شناخت و شناسایی نخبگان و بهره‌مندی از توان وجودی ایشان به ویژه نخبگان حوزه‌های علمیه، یک هدف اساسی است. البته در کنار نخبگان عناصر معین و عناصری که می‌توانند به حرکت‌های نخبگان مدد برسانند و بدنه اصلی که در جریان اصلی می‌توانند ایده‌های سازمان را محقق کنند، نیز باید مدنظر قرار گیرد.

وی ادامه داد: مؤلفه‌های این گرایش آسمانی شامل ایمان‌مداری و اخلاق‌مداری می‌شود که به منزله خون در رگهای جامعه دینی و اسلامی است. رییس دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی با بیان این که سازه دوم چنین تمدنی اندیشه و تفکر قوی و ذهنی کارآمد است، گفت: اذهان انسان‌های اصلی و عناصر اصلی چنین تمدنی به لحاظ ذهنی بایستی به‌غایات، ارزش‌ها و روابط جدیدی بیان‌دیشند. در کنار آن نگاه و ذهن قوی و کارآمد، سازه سوم دانش محوری است، بی‌تردید تمدن کارآمد باید موضع خودش را در رابطه با علوم پایه مشخص کند. سالهاست در حوزه علوم دینی گفتمان علم دینی مورد طرح و نقد بوده هنوز به نتیجه مطلوب نرسیده است. به نظر می‌رسد هم در حوزه علوم دینی و هم در حوزه تکنولوژی برخواسته از چنین قرآنی از علم، محتاج به گفتمان متوافق و گفتمانی در حداکثر تقارب اذهانی در حوزه تمدنی هستیم. وی در ادامه بیان داشت: سازه چهارم چنین تمدنی «حیات محوری و زندگی محوری» است. تمدن نوآمد و کارآمد دینی برای مردمان و عباد نمی‌تواند زندگی خود را با معیشت و حیات ایشان قطع کند. ما محتاج این هستیم که مدل سبک زندگی را در حوزه نظام خانواده، و نظام مناسبات انسانی ارائه دهیم. حجت‌الاسلام والمسلمین مسعودی در خصوص الزامات ساختاری، اظهار داشت: نخستین مؤلفه یک الزام ساختاری آموزشی، تغییر در نگره آموزشی است، نگره کنونی آموزشی مبتنی است بر اطلاعات حداکثری و حافظه محوری که بایستی از آن به سمت تجربه محوری و مهارت محوری تغییر سویی داد. بر این اساس در یک گفتمان کارآمد آموزشی تمدنی تلاش همگان به سمت انتقال مهارت‌ها و تجارب همپایی داده‌ها خواهد بود.

وی با بیان این که نکته دوم در تغییر نگره آموزشی حرکت از سمت ترکیب و فریه سازی مسائل به سمت حل مسائل و عینی سازی آنها است، گفت: الزامات در یک نظام کارآمد آموزشی حرکت به سمت حل مسائل و عینی کردن آنها ضرورتی اجتناب‌ناپذیر می‌باشد.

وی سپس اظهار داشت: مؤلفه سوم تغییر نگره آموزشی تبدیل تکرار و توسعه محوری به پژوهش و عمق محوری است. آموزش دفتر نیازمند و موظف به سمت‌گیری به سوی حرکت‌های پژوهش محور بوده و توسعه محوری را بدون عمق محوری و پژوهش محوری جستجو نمی‌نماید. رییس دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی در ادامه به تشریح مؤلفه دوم

رییس دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی اظهار داشت: نگره کنونی آموزشی مبتنی است بر انتقال حداکثری اطلاعات و حافظه محوری که بایستی از حافظه محوری و داده محوری به سمت تجربه محوری و مهارت محوری تغییر یابد.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی؛ حجت‌الاسلام والمسلمین محمد مهدی مسعودی، رییس دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی، در گردهمایی اساتید و اعضای هیئت علمی اداره کل آموزش این دفتر، گفت: ما موظف به یاری رساندن در مسیر تحقق ایده‌ای اساسی در نظام جمهوری اسلامی ایران هستیم که در سال‌های اخیر به طور اخص مد نظر رهبر معظم انقلاب قرار گرفته و به نظر می‌رسد که در رأس آرمان‌هایی است که در دهه آینده بایستی در دستور کار نظام قرار می‌گیرد. وی اضافه کرد: بنده این افق خاص را به بازخوانی و ارائه قرآنی نوآمد از تمدن اسلامی تعبیر می‌کنم که همه و از جمله ما به عنوان سازمان و نهادی در خدمت اهداف نظام موظفیم به تحقق این قرآنی نوآمد از تمدن اسلامی کمک کنیم، البته آنچه که در مجال حاضر مورد گفتگو می‌باشد رویکرد تعاضد آموزشی می‌باشد وی اذعان داشت: ارائه قرآنی نوآمد از تمدن اسلامی مبتنی بر این دریافت است که امروز تمدن بشری با ابهاماتی مواجه شده است که مهمترین این ابهامات در ناحیه انسان‌مداری قرآنی تمدن بشری است، اگر قرآنی الهی بخواهد از تمدن کارآمدتر شود، بایستی به کاستی‌های آن چه که در جهان و تمدن امروز واقع شده توجه جدی داشته باشد. حجت‌الاسلام والمسلمین مسعودی خاطر نشان کرد: زمینه‌های تعاضد نسبت به تحقق این هدف را در سه مؤلفه «سازه‌های بنیادین»، «الزامات بنیادین» و «سنجش‌های بنیادی» می‌توان دسته‌بندی کرد.

وی تصریح کرد: در ناحیه الزامات و سازه‌ها، آنچه که در رتبه آغاز قرار داد، سازه‌های بنیادین تمدن نوآمد و روزآمد اسلامی است. این سازه‌ها در چهار حوزه عبارتست از این که مسلماً یک تمدن کارآمد در تفکر دینی و اسلامی نگاهی به آسمان دارد؛ البته از زمین فارغ نیست و قطع علاقه به حقایق زمینی ندارد، ولی نگاه نخستین به آسمان است.

آیت الله واعظ زاده خراسانی:

نباید اختلافات مذاهب را تا سطح تکفیر بالا ببریم

دبیرکل اسبق مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی در همایش «مبانی مدارای مذهبی والگوی امام موسی صدر» با اشاره به شخصیت علمی و اجتماعی خاندان امام موسی صدر گفت: بزرگترین خاندان شیعه روحانیت، خاندان صدر است که از بیروت و صور تانجف و اصفهان و قم گسترده اند. به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی، آیت الله محمد واعظ زاده خراسانی مدیر گروه قرآن بنیاد پژوهش های اسلامی آستان قدس رضوی و دبیرکل اسبق مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی در همایش «مبانی مدارای مذهبی والگوی امام موسی صدر» که در دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی برگزار شد، در رابطه با ایجاد تفرقه بین مذاهب اسلامی و پیشینه آن گفت: بحث تفرقه بین مسلمین از صدر اسلام تا کنون سابقه داشته است و قرآن کریم تا آخرین سوره راجع به منافقین بحث کرده و این نشان می دهد که منافقان تا آخرین روزهای عمر شریف پیامبر اکرم (ص) هم فعالیت کرده اند. وی ادامه داد: عجیب این است که این منافقین طوری رفتار کردند که انصار به آنها خوشبین بودند. اینها با قدرت و وجهاتی که پیش انصار داشتند شروع کردند به فعالیتی که در آینده اسلام را به دست بگیرند. منافقین به صورت چند بعدی در انجام کارهای منافقانه فعالیت داشتند.

حاج آقا حسین قمی می شود. او سه فرزند پسر داشت از جمله سید رضا، سید موسی و سید علی. آیت الله واعظ زاده در تشریح هجرت سید صدرالدین صدر به قم گفت: مرحوم صدر در حدود واقعه مسجد گوهرشاد و کشف حجاب چون نمی توانست با اوضاع و احوال مشهد خود را سازگار کند بنابراین به قم رفت و از محضر مرحوم آیت الله حائری استفاده نمود.

دبیرکل اسبق مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی ادامه داد: از شهید مطهری شنیدم مرحوم صدر و امام خمینی باعث شدند آیت الله بروجرودی به قم بیایند.

«امام موسی صدر پایگاهی برای نشر اسلام و شیعه در لبنان ایجاد کرد»

در ادامه مدیر گروه قرآن بنیاد پژوهش های اسلامی بیان کرد: بعد از فوت آیت الله سید شرف الدین، امام موسی به لبنان دعوت شد و در آنجا ابتدا به شهر صور و سپس به بیروت رفت و در آنجا به موفقیت های زیادی دست پیدا کرد و با اخلاق و فکر جهانبینش که از پدرش متاثر بود، با استقرار در این شهر پایگاهی برای نشر اسلام و شیعه ایجاد کرد.

آیت الله واعظ زاده در پایان، اساتیدی که به همراه از امام موسی صدر از محضر آنها استفاده می کردند نام برد و به درس پدر امام موسی صدر به عنوان یکی از این دروس اشاره کرد و به فعالیت های فرهنگی خود و امام موسی صدر، در مورد نگارش در مجله «درسهایی از مکتب اسلام» اشاره داشت.

خاندان امام صدر که به صدرالدین کبیر می رسد

از خاندان سید رضی و سید مرتضی هستند که

خدمات عجیبی دارند. این خانواده در بغداد

مورد احترام خلفاء بودند و پی در پی از علما و

بزرگان بودند.

قضیه تحریف قرآن نگرفت، اما کار سوم آنها تأثیر خود را گذاشت و بیش از آن اختلافی که در واقع وجود داشت بزرگ شد. البته این اختلاف حتما وجود داشته، و هم خود علی (ع)، و هم ائمه بعد آن را اظهار می کردند، اما نه در این حد که همه چون به سراغ ابوبکر رفته اند، کافرند.

«افراد با علم رجال باید شناخت»

دبیرکل اسبق مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی تأکید کرد: چنین نیست که هر چی سنی های گویند باطل است، بالاخره افراد را باید با علم رجال شناخت.

این سخنران کنفرانس سپس به سراغ بحث اصلی جلسه با موضوع «شخصیت علمی و سیرت اخلاقی امام موسی صدر» رفت و با توجه به نگارش کتابی پیرامون این خاندان به توضیحاتی درباره خاندان صدر و امام موسی صدر پرداخت. آیت الله واعظ زاده درباره خاندان صدر گفت: خاندان امام صدر که به صدرالدین کبیر می رسد از خاندان سید رضی و سید مرتضی هستند که خدمات عجیبی دارند. این خانواده در بغداد مورد احترام خلفاء بودند و پی در پی از علما و بزرگان بودند. مرحوم سید صدرالدین صدر بزرگ برای ادامه تحصیل از نجف به بیروت رفت و بعد از آنجا در اصفهان ساکن شد. پسر آن مرحوم سید اسماعیل صدر بود که پدر سید صدرالدین، پدر امام موسی است.

«مرحوم سید اسماعیل صدر اقبالی به مرجعیت نداشت»

وی به نقل از پدر خود گفت: «وقتی میرزای شیرازی مرحوم شد تمام نگاه های مردم به سید اسماعیل صدر بود». مرحوم نایینی هم که از ملازمین میرزای بزرگ بود از سید اسماعیل تعریف می کرد. سید اسماعیل با اینکه محترم بود در یک جا نمی ماند و اقبالی به مرجعیت نداشت. او در پایان عمر خود به کاظمین رفت و در همانجا فوت کرد. ایشان فرزندان داشت که یکی از آنها پدر امام صدر است.

مدیر گروه قرآن بنیاد پژوهش های اسلامی اظهار عقیده کرد: به عقیده من بزرگ ترین خاندان شیعه روحانیت صدر است که از بیروت و صور تانجف و اصفهان و قم گسترده اند.

وی در مورد سید صدرالدین صدر گفت: پدر امام موسی که در کاظمین متولد شده بود از عراق به مشهد می آید و داماد مرحوم

«سه حرکت منافقان برای تضعیف مسلمانان و به دست گرفتن حکومت»

آیت الله واعظ زاده در بررسی کارهایی که منافقان برای به دست گرفتن حکومت انجام دادند، گفت: در زمان حیات پیامبر (ص) منافقان مسجد ضرار را تأسیس کردند و از این طریق می خواستند پیامبر را به آنجا بزنند و بگویند پیامبر (ص) در اینجا بوده و بعد از پیامبر حکومت را به دست بگیرند.

مدیر گروه قرآن بنیاد پژوهش های اسلامی آستان قدس رضوی در بیان مرحله دوم فعالیت های منافقان عنوان کرد: منافقان پس از رحلت پیامبر (ص) تا توانستند با جعل حدیث خود استند بگویند که قرآن تحریف شده است. متأسفانه حاجی نوری نیز کتابی در این رابطه نگاشته است. مرحوم میرزا دستور داد کتاب را جمع کنند اما تک نسخه هایی باقی ماند و به دست وهابیون افتاد و آن ها هنوز هم این کتاب را منتشر می کنند.

وی ابراز کرد: اگر به تاریخ نگاه کنید در بین شیعه تا اوایل قرن چهارم هم بحث تحریف قرآن رواج داشته تا اینکه شیخ مفید و شیخ صدوق به شدت با این فکر مخالفت کردند؛ ولی آثار این تفکر هنوز هم باقی است، از جمله طائفه اخباریون که در کویت و کر بلا هنوز هم هستند و عقیده به تحریف قرآن دارند.

دبیرکل اسبق مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی سومین حرکت منافقان برای تضعیف مسلمانان و به دست گرفتن حکومت را، غلو در مدح امیر المؤمنین علی (ع) دانست و بیان کرد: منافقان تا توانستند در مدح علی (ع) حدیث خلق کردند. متأسفانه بعد از قضایای سقیفه منافقان از این فرصت استفاده کردند و حدیث جعل کردند و علی (ع) را تا مقام خدایی رساندند.

نباید اختلافات را تا سطح تکفیر بالا ببریم

وی توضیح داد: البته غدیر و تخلف صحابه مسلم است. اما این که اختلافات را تا این سطحی بالا ببریم که منجر به تکفیر تمام صحابه بشود کار نادرستی است.

آیت الله واعظ زاده در توصیه ای به پژوهشگران گفت: من به پژوهشگران توصیه می کنم که در مورد احادیثی که به ذم صحابه می پردازند تحقیق کنند؛ اکثر این احادیث مرسل هستند و در آن عبارت «قال رجل» آمده است، سند این احادیث مشکوک است. وی صحبت های خود را این طور جمع بندی کرد که به هر حال

دبیر کل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی:

باید برای تشکیل امت واحده تلاش کنیم

ادامه داد: بر مبنای آنچه که قرآن کریم، رسول اکرم (ص) و امیر المؤمنین (ع) فرموده‌اند که امت واحده شکل گیرد، باید برای تشکیل این امت واحده تلاش کنیم؛ لذا وقتی مرگ کودک فلسطینی توسط اسرائیل را می‌بینیم، با مردم در سوریه کشته می‌شوند و ماندو هگین می‌شویم، به این معناست که هم‌فکری مشترک وجود دارد و این مقدمه‌ای برای تشکیل امت واحده به شمار می‌رود. مدیر اسبق مرکز اسلامی لندن در ادامه تأکید کرد: یکی از مهمترین اصول مدارا این است که هدف را خوب تعریف و نقاط مشترک هدف را تبیین نماییم تا دیگران با ما همراه شوند.

«یافتن راه مشترک» دومین اصل مدارا

آیت‌الله اراکی دومین اصل مدارا را «بهره برداری از راه و روش‌های مشترک» دانست و گفت: وقتی در مراحل یا با بخشی از هدف شریک باشیم، راه و روش مشترک هم می‌تواند ترسیم و تعریف شود. استاد خارج فقه و اصول حوزه علمیه قم «موراد تراحم» را سومین اصل مدارا دانست و با بیان این که یکی از مصادیق روشن تحجر عمل نکردن اولویت‌ها در تراحم است، اظهار داشت: مسئله تراحم بسیار مهم است. بسیاری از موارد مدارا بر قواعد باب تراحم پیاده می‌شود و از این روز باید بر مبنای نیاز روز مجدداً به آن نگاه و تحقیق شود. وی ادامه داد: وقتی می‌گوییم با اهل سنت نماز مشترک برگزار کنیم بنابراین مجبوریم برای اجرای اصل وحدت از برخی شرایط چشم‌پوشی کنیم و اینجاست که بین چشم‌پوشی از برخی شرایط اجرای نماز و ایجاد وحدت تراحم به وجود می‌آید و آن واجب چون اهم است مقدم می‌شود بر رعایت این جزء. آیت‌الله شیخ محسن اراکی استاد مطرح حوزه علمیه قم در پایان سخنان خود تصریح کرد: کل باب تقیه که ما شیعیان به آن معتقد هستیم از باب تراحم است، لذا من بحث تقیه را از احکام اولیه می‌دانم.

اسلامی بحث وحدت را مطرح می‌کنیم به معنای کوتاه آمدن مرزهای فکری و اعتقادات نیست، وحدت یعنی این که اختلافات ما موجب دشمنی نباشد و با مدارا کردن با دیگران، آنها را در مسیر هدف مشترکمان همراه کنیم. البته ما به زیارت عاشورا و جامعه کبیره اعتقاد و مداومت داریم و تک‌تک کلمات آن را مدلول آیات قرآن می‌دانیم. البته انتظاری می‌رود، در درس و بحث در مقابله برهان و منطق تسلیم باشیم که دستور صریح قرآن کریم است.

«فضیلت اهل بیت (ع) در صحیح بخاری

آیت‌الله اراکی با بیان این که کتاب‌هایی که اهل سنت درباره اهل بیت (علیه‌السلام) نوشتند بیش از شیعیان است، اذعان داشت: بسیاری از احادیث از مستدرک حاکم تا صحیح بخاری به رسیده است چون: «خیر نساء العالمین أربع منهن فاطمة، أفضل نساء أهل الجنة أربع منهن فاطمة؛ سیده نساء اهل الجنة أربع منهن فاطمة»، «ان الله تعالی یغضب لغضب فاطمة»، «علی انت منی بمنزله هارون من موسی»، «من کنت مؤلاً، فهذا علی مؤلاً»، «والحسن والحسین سیدان شباب اهل الجنة». دبیر کل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی افزود: اهل سنتی که محب اهل بیت (علیه‌السلام) نباشد، در بین اهل سنت هم مقبول نیست و این مخالف ضروری اسلام است. آیت‌الله اراکی با بیان اینکه در عین این که علمای شیعه و سنی با هم محاوره علمی می‌کنند با یکدیگر دوست هم هستند، اظهار داشت: ما با یکدیگر اختلاف نظر داریم اما به این معنی نیست که با هم دوست نباشیم و وحدت نداشته باشیم. یکی از دوستان من که با او رفت آمد دارم، محمد بن عبداللہ سعری عربستانی است که با او گفتگوهای علمی داشتم و کتابی هم با عنوان «حوار فی الامامه» از این گفتگوها چاپ شده است. دبیر کل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی خاطر نشان کرد: البته پیروان مذاهب مختلف اسلامی، فراتر از مسئله مدارا مطرح است، زیرا در این زمینه موضوع «تقریب» و «وحدت» را مطرح کرده‌ایم. وی با بیان این که مسلمانان در بسیاری از نقاط می‌توانند با هم مشترک باشند، اظهار داشت: من بسیار دیده‌ام علمای اهل سنت وقتی نام امام حسین (ع) برده می‌شود اشک از چشمانشان جاری می‌شود. البته همه مسلمان چه شیعه و چه سنی در عزای امام حسین (ع) شریک هستند.

دبیر کل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی با انتقاد از اینکه چرا برخی کاری می‌کنند که عزاداری سید الشهداء به عزاداری خصم و دشمنی تبدیل شود، گفت: عزاداری امام حسین (ع) باید به ابزار وحدت مسلمان تبدیل شود و ما باید شیوه‌های عزاداری و ابراز غم مشترک را پیدا کنیم و روی این شیوه‌ها کار کنیم و آنرا ترویج نماییم تا هویت واحد ما جلوه گر شود. آیت‌الله اراکی

وقتی نسبت به مذاهب اسلامی بحث وحدت را مطرح می‌کنیم به معنای کوتاه آمدن مرزهای فکری و اعتقادات نیست، وحدت یعنی این که اختلافات ما موجب دشمنی نباشد و با مدارا کردن با دیگران، آنها را در مسیر هدف مشترکمان همراه کنیم. البته ما به زیارت عاشورا و جامعه کبیره اعتقاد و مداومت داریم و تک‌تک کلمات آن را مدلول آیات قرآن می‌دانیم.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی به نقل از اجتهاد، آیت‌الله شیخ محسن اراکی دبیر کل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی طی سخنانی در همایش «مبانی مدارای دینی و مذهبی و الگوی امام موسی صدر» که صبح پنج‌شنبه در سالن همایش دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی برگزار شد، با بیان این که اصل اهمیت مدارا در تفکرات اسلامی جای بحث ندارد و مسئله مدارا در روایات معصومین (ع) به صورت متواتر تأکید شده است، گفت: یکی از مهمترین مأموریت معصومین (ع) مدارا بوده است. استاد خارج فقه و اصول حوزه علمیه قم، با تعریف مدارا که به معنی همراه شدن برای همراه کردن است، اظهار داشت: مدارا چندین جنبه فردی، اجتماعی، فکری، اعتقادی، سیاسی و تربیتی دارد. بحث مدارا پر دامنه است و جای پژوهش فراوان دارد و طلاب نیز باید این مسئله مبتلا به را جدی بگیرند و در رساله‌های خود به این امر پردازند. آیت‌الله اراکی با تأکید بر این که مدارا به معنی کوتاه آمدن نیست، افزود: مدارا به معنی دست برداشتن از اصول و ضوابط نیست بلکه یک روش رفتاری برای همراه دیگران با خود است و در این روش برای اینکه بخوایم دیگران را با خود همراه کنیم ابتدا باید با او همراه شویم تا او با ما همراه شود.

سخنران همایش «مبانی مدارای دینی و مذهبی و الگوی امام موسی صدر» با بیان این که همراه شدن گاهی در اهداف و یا در راه‌های رسیدن به اهداف اتفاق می‌افتد، اذعان داشت: ما باید در اهداف، نقاط مشترک را پیدا کنیم تا بتوانیم دیگران را با خود همراه نماییم. سوال می‌شود که چگونه می‌توان در اهداف همراه شد؟ ما می‌توانیم در مسیر مدارا به نقاط مشترکی چون عدالت‌جویی و فضیلت‌جویی برسیم؛ می‌توانیم راه‌های مشترک فراوانی در این زمینه پیدا کنیم. وی همچنین تصریح کرد: علاوه بر اهداف مشترک با مذاهب اسلامی می‌توانیم اهداف مشترکی با دیگر ادیان و حتی تمام مردم دنیا داشته باشیم و با آن‌ها در این اهداف مشترک همراه شویم. یافتن نقاط مشترک در هدف‌ها «اولین اصل مدارا» به زیارت عاشورا و مدیر اسبق مرکز اسلامی لندن در ادامه به سه اصل مهم «مدارا» اشاره کرد و اصل اول را «یافتن نقاط مشترک در هدف‌ها» دانست و خاطر نشان کرد: وقتی نسبت به مذاهب

یاس و ناامیدی در اثر عدم توفیق دیدار امام زمان (ع)، از جمله پیامدهای ملاقات‌گرایی است

می‌افتد و مدعیانی هستند که بی دلیل یا به ساده‌ترین اتفاق، ادعای ملاقات می‌کنند. این استاد حوزه و دانشگاه در ادامه با اشاره به پیامدهای آسیب ملاقات‌گرایی در جامعه گفت: یاس و ناامیدی در اثر عدم توفیق دیدار، توهم‌گرایی و خیال‌پردازی که در برخی موارد موجب بدبینی به امام زمان علیه‌السلام خواهد شد از جمله پیامدهای ملاقات‌گرایی است. وی مهم‌ترین راه نجات از این آسیب را توجه به معارف ناب دین عنوان کرد و افزود: در پرتو مراجعه به علمای راستین است که برای ما روشن می‌شود که بسیاری امور مطلوب و خوب هستند اما خدای متعال آن‌ها را به عنوان وظیفه بر دوش بندگان خود قرار نداده است. در بخش دیگری از این همایش، حجت‌الاسلام والمسلمین سید جعفر موسوی نسب، مدیر بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود (عج) شعبه خراسان رضوی گفت: امروز تکلیف بسیار سنگینی بر دوش مبلغان دین است. مبلغ باید در مقابل توطئه‌ها و دسیسه‌های دشمن در عرصه مهدویت به لحاظ علمی مسلح باشد و صریحاً پاسخگو باشد.

مدارس علمیه خواران و اساتید مدعو در سالن همایش‌های اداره کل تبلیغات اسلامی خراسان رضوی برگزار شد. وی افزود: در این همایش حجت‌الاسلام والمسلمین محمدرضا فؤادیان، از اساتید مرکز تخصصی مهدویت قم به آسیب‌شناسی فرهنگ مهدویت پرداخت و گفت: علم و بصیرت در دین، در مقابل کج‌اندیشی‌ها و برداشت‌های غلط امری ضروری در تبلیغ معارف مهدویت است. این استاد حوزه و دانشگاه با اشاره به اهمیت تبیین و روشن‌نگری اندیشمندان و علما در حوزه مسائل دینی و سیاسی و اجتماعی گفت: پیروی از علمای راستین که مصداق نایبان امام زمانند موجب به حاشیه راندن تفکرات متحجرانه و جمودگرا خواهد شد. وی با اشاره به اهمیت شیوه‌های صحیح انتقال معارف مهدویت افزود: در تبلیغ مسائل دینی و معارف اهل بیت علیهم‌السلام از پرداختن یک طرفه و صرفاً محتوای عاطفی برای مردم خودداری کنید. حجت‌الاسلام والمسلمین فؤادیان اظهار داشت: ملاقات‌گرایی از آسیب‌هایی است که در عصر غیبت برای منتظران اتفاق

همایش نقش بانوان در جامعه منتظر، با سخنرانی حجت‌الاسلام والمسلمین محمدرضا فؤادیان از سوی شورای هماهنگی مراکز تبلیغی خواران مشهد در سالن همایش‌های سازمان تبلیغات اسلامی مشهد برگزار گردید. به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی، سجادی، کارشناس اداره امور مبلغان خوار دفتر تبلیغات اسلامی مشهد در این رابطه گفت: همایش علمی کاربردی تبلیغی با موضوع نقش بانوان مبلغ در جامعه منتظر، از سوی شورای هماهنگی مراکز تبلیغی خواران متشکل از دفتر تبلیغات اسلامی، اداره کل تبلیغات اسلامی، مرکز تخصصی مهدویت، اداره بسیج طلاب، مدارس علمیه خواران از جمله مدرسه اسلام‌شناسی، حضرت رقیه سلام‌الله علیها، حضرت خدیجه سلام‌الله علیها، حضرت زینب سلام‌الله علیها، فاطمه معصومه سلام‌الله علیها، جامعه‌الرضویه، بیت‌الزهره سلام‌الله علیها، زهرای اطهر سلام‌الله علیها، پیروان حضرت زهرا سلام‌الله علیها و فاطمه‌الزهرای توس سلام‌الله علیها با حضور طلاب و مبلغان و مدیران

برگزاری هم اندیشی «بررسی ظرفیت ها و انعقاد تفاهم نامه علمی - پژوهشی» دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی و جامعه المصطفی العالمیه - مشهد

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی، حجت الاسلام والمسلمین مسعودی، رئیس دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی، در نشست هم اندیشی تخصصی که به منظور «بررسی و انعقاد تفاهم نامه علمی - پژوهشی»، دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی و جامعه المصطفی العالمیه نمایندگی مشهد در محل دفتر تبلیغات اسلامی برگزار شد، تصریح کرد: تحقق اهداف این جلسه و تفاهم سبب برداشتن گامی در راستای یک حرکت هم افزا به سمت افق های علمی - دانشی است. وی افزود: هیچ اقدام علمی با نتایج فرهنگی، اجتماعی و یا حتی سیاسی، در سطح ملی یا منطقه ای قطعاً بدون توجه اساسی به سه گام، نیاز سنجی بایسته، اقدام سنجی بایسته و آسیب شناسی بایسته محقق نخواهد شد.

رئیس دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی، با اشاره به اینکه در حوزه نیاز سنجی باید در زمینه مباحث علمی - دانشی به پیشینه بستر و محیط اقدام و نیز تحولات آینده توجه شود گفت: ترسیم راهبردهای مشترک به عنوان اولین اقدام در زمینه یک حرکت هم افزا اقدام سنجی کاملاً بایسته است و تاکید نمودند ما بدون نقشه راه، بدون افق های روشن و بدون توافق بر سر راهبردهای نمی توانیم به یک تفاهم کاربردی دست پیدا کنیم. رئیس دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی در ادامه اظهار داشت: ایجاد ظرفیت های هم افزا دومین اقدام در این حرکت است چرا که گریز از اقدامات هم افزا، باعث پراکندگی و بی حاصلی در مسیر دانش و اندیشه خواهد شد.

حجت الاسلام مسعودی، به شناسایی توان های بخشی به عنوان سومین نکته در اقدام بایسته اشاره و تصریح کرد: فرایند اقدامات هم افزا به شناسایی ظرفیت های بخشی، نقاط قوت و آسیب، فرصت ها و تهدید های بخشی هر مجموعه نیازمند است. وی از آسیب شناسی بایسته به عنوان سومین نکته نهضت پیشروانه علمی که نقش مهمی ایفا می نماید یاد کرد و اظهار کرد: اولین آسیب جریان های هم افزا در شکل متفاهم آن بی اعتقادی به چنین جریاناتی است که ریشه در تفکرات تاریخی و سنتی ما دارد.

رئیس دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی، ضعف در ناحیه منابع انسانی مولد را آسیب دیگری در جریان هم افزا دانست و خاطر نشان کرد: شاید گمان غالب این باشد که ما در حوزه منابع انسانی با فقر مواجه نیستیم لیکن آنچه از اهمیت بیشتری برخوردار است این واقعیت است که منابع انسانی ما مولد فکر و اندیشه نیستند. حجت الاسلام مسعودی در ادامه، بر اساس سه سنجه نیاز، اقدام و آسیب به ارائه پیشنهاد هایی برای دو نهاد دفتر تبلیغات اسلامی و جامعه المصطفی العالمیه پرداخت و ابراز داشت: فاکتورهایی مانند: رسیدن و تعریف به راهبردهای مشترک، ورود در زمینه پژوهش های بنیادی و کاربردی مادر، ورود و همکاری در تربیت و ارتقای منابع انسانی، ورود برای همکاری در گفتمان سازی پیرامون مقولات اصلی مورد نیاز نظام و نیز توسعه ظرفیت های نرم افزاری و سخت افزاری از الزامات اساسی همکاری مشترک میان دو نهاد است.

در ادامه این مراسم دکتر جعفر مروارید، مدیر مرکز پژوهشی جامعه المصطفی العالمیه مشهد با یادآور شدن این نکته که این دو مجموعه فاخر تاکنون قابلیت های فراوانی در مشارکت های آموزشی، پژوهشی و فرهنگی داشته اند که در مواردی نیز محقق شده است، افزود: تاکنون و قبل از این تفاهم نامه نیز بین اساتید، محققان و طلاب این دو نهاد علمی و آموزشی در سطوح مختلف هم افزایی و همکاری وجود داشته است که انعقاد این تفاهم نامه در واقع به رسمیت بخشیدن و تعمیق این همکاری ها را تثبیت نموده و عمق می بخشد. او با اشاره به پیشینه مختصری از فعالیت های پژوهشی جامعه المصطفی نمایندگی مشهد گفت: در فاز اول همکاری، همکاری های پژوهشی تنظیم شده است و امیدواریم که این قدمی برای افزودن فازهای آموزشی و فرهنگی نیز در فرایند قرار دادها و همکاری های متقابل بعدی باشد، خاطر نشان کرد در مشهد دو بخش مرکز پژوهش و معاونت پژوهش متکفل پژوهش هستند، و ما به صورت هماهنگ با مجموعه قم و نمایندگی های جامعه المصطفی در ایران و در خارج کشور عمل می کنیم.

مدیر مرکز پژوهشی جامعه المصطفی العالمیه مشهد با بیان اینکه گروه های پژوهشی، مطالعات اسلامی غرب و آینده پژوهی، گفتگوی ادیان و مطالعات منطقه ای در مرکز پژوهشی جامعه المصطفی العالمیه مشهد هم اکنون در حال فعالیت می باشند اظهار داشت: طرح ها و فعالیت های پژوهشی اعم از تألیف و ترجمه، کار اصلی آن ها محسوب می شود و تاکنون حدود ۲۰ طرح پژوهشی

پایان یافته و ۱۰ طرح در مرحله اقدام جهت چاپ است. مروارید به وجود سرفصل هایی با عنوان طرح های پژوهشی مشترک در جامعه المصطفی اشاره و تصریح کرد: این سرفصل، برای مؤسسات هم سواست تابوتوانند در موضوعاتی که دغدغه مشترک و نیروهای هم فکر دارند این طرح ها را به سامان برسانند. وی با بیان این که جنبه بین المللی المصطفی به دلیل ارتباط بین المللی در بحث نشست ها و همایش ها، ظهور و تجلی پیدای کند، افزود: معرفی معارف اسلامی به دنیای مدرن از اهداف مورد تأکید در نهاد جامعه المصطفی به شمار می رود ضمن اینکه اکثریت این نشست ها جنبه پژوهشی دارند یعنی یا محرکی برای پژوهش های آینده و یا به دنبال یک پژوهشی این نشست تعریف شده است. مدیر مرکز پژوهشی جامعه المصطفی مشهد به یکی دیگر از سرفصل های موجود در جامعه المصطفی اشاره و تصریح کرد: موقعیت وزمینه ای مناسبی برای محققان بین المللی اعم از اساتید و دانشجویان دکتری و دیگر سطوح که تمایل به انجام تحقیقی در حوزه مطالعات اسلامی در ایران و یا حتی تمایل آشنایی به فرهنگ ایران، زبان فارسی، معارف متنوعی که در فضای ایرانی اسلامی، دارند در این مرکز علمی و آموزشی فراهم شده است و حمایت های مختلف و جامعی از آن ها انجام می شود که تاکنون سه محقق از دانشگاه های مختلف از آن استفاده کردند.

مدیر مرکز پژوهشی جامعه المصطفی مشهد از مدیران و اعضای هیئت علمی مرکز پژوهش های علوم اسلامی و انسانی دفتر تبلیغات اسلامی درخواست کرد تا تعریف مشترکی در مورد این سرفصل نیز انجام شود و از تجارب مجموعه دفتر تبلیغات به عنوان مجموعه قدیمی و گسترده که در حوزه های مختلف فعالیت عمیق و تاثیرگذاری داشتند استفاده شود. وی در ادامه به معرفی ظرفیت های سایت مرکز پژوهشی المصطفی که دارای صبغه پژوهشی است و نیز معرفی بخش دیگری از معاونت پژوهشی پرداخت و گفت: در این بخش، انجمن های محققان با ۷۰۰ محقق مشغول فعالیت هستند و نشست های علمی که در سطوح: نشست های عمومی،

فرایند اقدامات هم افزا به شناسایی ظرفیت های بخشی، نقاط قوت و آسیب، فرصت ها و تهدید های بخشی هر مجموعه نیازمند است.

علمی ترویجی، علمی پژوهشی و تخصصی در موضوعات مختلف برگزار می شود ضمن اینکه تاکنون ۹ همایش های علمی در سطح ملی در این مجتمع آموزشی برگزار شده است، ۸۲۰ عنوان مقاله و ۸ ویژه نامه نیز تاکنون به مرحله چاپ شده است.

مدیر مرکز پژوهشی جامعه المصطفی مشهد با بیان این که بحث نشریات جامعه المصطفی به عنوان یک محور پژوهشی مستقل برای همکاری محسوب می شود، اظهار کرد: نشریات این نهاد در موضوعاتی از قبیل: فلسفه، کلام، علوم قرآن و حدیث، فقه و حقوق اسلامی در حال فعالیت هستند و دو نشریه در مرحله ی فرایند دریافت مجوز علمی ترویجی بوده و یک نشریه مجوز علمی ترویجی رادریافت نموده است.

دکتر سید علیرضا واسعی، رئیس مرکز پژوهش های علوم اسلامی و انسانی و مدیر کل پژوهش دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی نیز در این مراسم به تبیین فعالیت های پژوهشی دفتر پرداخت و تصریح کرد: در ضرورت این هم گرایی و هم افزایی تردیدی نیست به ویژه این که هر دو نهاد در کلان قضیه در جایگاه نهاد رهبری تعریف می شوند.

وی به مطالبه رهبری برای هم گرا سازی نهاد های مرتبط با نهاد ایشان اشاره و تصریح کرد: این تفاهم بین دو نهاد مرتبط با نهاد رهبری به صورت مدبرانه و روشن می تواند در جهت تحقق مطالبه رهبری در افزایش هم افزایی باشد. مدیر کل پژوهش دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی، ظرفیت های دفتر تبلیغات در حوزه های آموزشی، پژوهشی و تبلیغ را بسیار گسترده معرفی کرد و افزود: بخش پژوهش دفتر تبلیغات اسلامی مشهد مبنای فعالیت و کار خود را بر اساس و همراستا با وزارت علوم و حوزه علمیه تعریف می کند یعنی، آن چه در این جاذبه علمی و دنبال می شود به طور کامل هم سو و مبتنی بر تجربه های وزارت علوم و حوزه علمیه است

در همایش جامعه مجازی، چالشهای خانواده
ایرانی و فناوری رسانه بیان شد؛

بر خورد سنتی با شبکه‌های مجازی جواب نمی‌دهد

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی؛ حسن مسعودی مسئول ستاد سواد رسانه‌ای فرهنگسرای فناوری و رسانه با اشاره به گزینه‌های مختلف مقابله با شبکه‌های اجتماعی گفت: مهم‌ترین و اثربخش‌ترین اقدام در برابر با فرایند مدیریت هوشمندانه شبکه‌های اجتماعی افزایش «سواد رسانه‌ای» است، به گونه‌ای که مخاطب آموزش ببیند که در برابر پیامهای منفی تصویر، مقاومت کند، اثرات ناخودآگاه تصویر را حذف کند و بر خورد گزینشی و مثبت از پیام توزیع شده را دریافت کند. مسئول ستاد سواد رسانه‌ای فرهنگسرای فناوری و رسانه با بیان اینکه حذف ماهواره با پارازیت و نیز فیلتر کردن شبکه‌های اجتماعی راهکار کاملی برای ایمن سازی خانواده‌ها و نوجوانان نیست، افزود: در مقطع کنونی باید در قالب مدیوم‌های نمایشی و تصویری و نیز بالا بردن سواد رسانه‌ای به مقابله با مشکلات ایجاد شده بپردازیم و در این جبهه سواد رسانه‌ای بهترین سلاح است.

این کارشناس شبکه‌های اجتماعی همچنین با اشاره به نفوذ شبکه‌های اجتماعی و رسانه‌های مجازی به همه خانواده‌ها از جمله خانواده‌های مذهبی و سنتی گفت: پژوهشهای میدانی نشان می‌دهد خانواده‌های مذهبی و سنتی در این زمینه بیشتر از خانواده‌های غیر مذهبی آسیب می‌بینند. وی با بیان اینکه متأسفانه به دلیل احساسات زیاد بیشترین آسیب در این فضا به افراد ناآگاه وارد می‌شود، تأکید کرد: اگر آحاد جامعه آگاهی پیدا کنند که چه سوء استفاده‌های غیر انسانی و ناجوانمردانه‌ای از آنها می‌شود، حتماً تا حد زیادی فساد در شبکه‌های اجتماعی محدود می‌شود و این آگاهی بخشی بر عهده رسانه‌های گروهی است. وی در ادامه درباره لزوم تأمین نیاز عاطفی

فرزندان توسط خانواده‌ها گفت: وقتی به دلایل واهی این نیازهای عاطفی در خانواده برآورده نمی‌شود، فرزند دچار تغییر در نگرش و رفتار می‌شود. وی با اشاره به جذابیت برخی از ارتباطات مجازی گفت: البته این تغییر نگرش در فرزندان خانواده‌های مذهبی تا پیش از آمدن شبکه‌های اجتماعی به تغییر رفتار منجر نمی‌شد، ولی اکنون شبکه‌های اجتماعی قبح روابط آزاد را از میان برده‌اند.

« غفلت خانواده‌ها و ضرورت توجه بیشتر

وی درباره اثربخشی پیامهای رسانه‌های نوپدید خاطر نشان می‌کند: اگر در فضای تبلیغ در حوزه دینی به سراغ تبلیغ با استفاده از مدیوم‌های جدید نرویم، قشر زیادی از جامعه را از دست داده‌ایم و نسلی که با تلفن هوشمند و گشت زنی در شبکه‌های اجتماعی بزرگ شده، بی‌تردید در سالهای آتی به پیام‌های کسی که بالای منبر حرف می‌زند کمتر توجه خواهد شد.

این کارشناس رسانه با تأکید چند باره بر تأثیر بیشتر مدیوم‌های تصویری و گرافیکی نماد محور نسبت به مدیوم‌های زبانی و نصیحت کردن، یادآور شد: اگر خواهان گسترش آموزه‌های دینی و جمعیت مذهبی هستیم باید مدیوم‌های سنتی را تغییر دهیم، در غیر این صورت فرصت‌های تبلیغی در اختیار رقبای فرهنگی و مذهبی قرار می‌گیرد.

هنر باید در برابر حقیقت، عدالت و فضیلت مسئول باشد

همایش فرهنگی هنری اشراق در خصوص تأثیر سینما و هنر در زندگی افراد جامعه گفت: اگر سینما و هنر را رها کنید، خود را رها کرده‌اید. ما باید ضرورت و اهمیت پرداختن به هنر و سینما را درک کنیم. دیگر دوران بحث در مورد این که آیا اسلام با هنر موافق است یا مخالف، گذشته است. این‌ها به نظر من عقب ماندگی تاریخی است. رقبای دشمنان ما با سرعت نور در این زمینه جلو می‌روند. رحیم‌پور از غدی بیان داشت: متأسفانه باد سینما و هنر غرب ما را دارد می‌برد و ما هنوز داریم در مورد القای آن صحبت می‌کنیم!! وی اظهار تأسف کرد: متأسفانه ما هنوز در دهه‌ی چهارم انقلاب یک درس خارج فقه در حوزه‌ی هنر نداریم. جلسات پراکنده‌ای دیده می‌شود، اما بحث اصل و فلسفه‌ی هنر، پیش فرض‌ها، اصول موضوعه‌ی هنر، مبادی تصویری و تصدیقی و چه و چه صورت نگرفته است! متأسفانه هنوز تعاریف ما از موسیقی و شعر و... تعاریف ۶۰-۵۰ سال پیش است!

وی با اشاره به سخنان امام (ره) (تنها هنری مورد قبول قرآن است که صیقل دهنده‌ی اسلام ناب، اسلام اتمه‌ی هدی، اسلام فقرای دردمند، اسلام پابرهنگان، اسلام تازیانه‌خوردگان تاریخ تلخ و شرم آور محرومیت‌ها باشد و...) عنوان داشت: ما به ازای حوزوی این حرف‌ها چیست؟ امام می‌گوید هنری قرآنی است که نابودکننده‌ی اسلام رفاه و تجمل باشد. آمده‌اند اسلام و شبعای تعریف کرده‌اند که واقعاً فقط در خدمت توجیه رفاه و تجمل است! اسلامی که جز عزاداری و زیارت هیچ چیز در آن نیست!

از غدی ادامه داد: هنر باید بتواند نقاط کور زندگی مردم را باز کند و در برابر حقیقت و عدالت و فضیلت مسئول باشد. کجای حوزه و کدام درس فقه یا اخلاق حوزه به این‌ها پرداخته است؟ وی گفت: هنگامی که امام زمان علیه السلام ظهور می‌کنند، همین معارفی که امروز در دستان ما است و مظلوم هم هست بر جهان حاکم خواهد شد؛ نه با زور. حضرت فقط در مقابل زورگوها زور استفاده می‌کنند. ایشان در مقابل هنرمند با زبان خود او صحبت می‌کنند! عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی بیان داشت: حوزه‌ای که می‌گوید هنر به ما ربطی ندارد، فقهش هم فقه سکولار است؛ فقهی که به نظام‌سازی نمی‌اندیشد و محدود می‌شود به عبادات و معاملات شخصی و بس، بهترین توجیه برای سکولاریزم است! سکولاریزم هم می‌گوید حریم‌ها جداست و دین نباید در سیاست بین الملل و هنر و... وارد شود. دکتر رحیم‌پور از غدی اظهار داشت: یک مانع بزرگ تئوریک و نظری هم بر سر راه ما هست و آن تقسیم‌بندی «هنر جدید و هنر قدیم» و امثال این می‌باشد. این کلاهی است که بر سر ما رفته است. برخی با ادبیات «هنر جدید و هنر قدیم» یا «دنیای جدید و دنیای قدیم» یا «سنت و مدرنیته» می‌آیند و می‌خواهند هر چیزی که جدید است را بکوبند و گروهی هم با همین تفکر سنت را می‌کوبند. هر دو این گروه‌ها در یک پروژه‌ی خطرناک شرکت کرده‌اند!

متأسفانه در دهه‌ی چهارم انقلاب، هنوز تعدادی از
حوزویان از ایجاد یک ساحت جدید و کاملاً ضروری
و مرتبط به حوزه و تبلیغ دین به نام هنر و سینما
آگاه نیستند و یک نوع ژن عقب‌ماندگی در اذهان
برخی از دوستان حوزوی مادر این رابطه وجود دارد

هفته‌ی فرهنگی هنری اشراق طلاب مشهد با حضور
جمعی از مسئولین دفتر تبلیغات اسلامی و با سخنرانی آقای
رحیم‌پور از غدی در دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی
برگزار گردید

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی، پس از سخنرانی حجت‌الاسلام والمسلمین مسعودی، رئیس دفتر تبلیغات اسلامی مشهد و بیان گزارش اقدامات انجام شده در هفته‌ی فرهنگی هنری اشراق مشهد توسط حجت‌الاسلام والمسلمین عیسی نژاد رئیس اداره کل فرهنگی تبلیغی دفتر تبلیغات اسلامی مشهد، حجت‌الاسلام سید حسین سیدی، رئیس انجمن شعر طلاب خراسان به شعر خوانی در وصف حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها پرداخت. حجت‌الاسلام والمسلمین روستا آزاد، معاون فرهنگی دفتر تبلیغات اسلامی ضمن ابراز خرسندی از حضور در جوار بارگاه مقدس رضوی بیان داشت: یکی از سفارشات مقام معظم رهبری به ریاست دفتر تبلیغات اسلامی داشته‌اند، ملجأ و مرجع و پناه بودن این سازمان برای طلاب نواندیش و دارای انگیزه‌ها و ایده‌های نو و پیگیری در فعالیت‌های علمی و فرهنگی و هنری بوده است. وی افزود: دفتر تبلیغات اسلامی وظیفه زمینه‌سازی و تسهیل فعالیت‌های فرهنگی و فکری طلبه‌های جوان و نوآنگیزه و نواندیش را دارد. معاون فرهنگی تبلیغی دفتر تبلیغات اسلامی اظهار داشت: خوشبختانه مطالبه‌ی مقام معظم رهبری، حداقل در یک سطح و طیفی در قالب گروه‌های تبلیغی شکل گرفته است و یکی از سیاست‌های قطعی دفتر در عرصه‌ی تبلیغ، حمایت از گروه‌ها و مجموعه‌های خودجوش طلبگی و گروهی است. در حال حاضر قریب به ۱۳۰ گروه مجوز فعالیت دریافت کرده و در حال انجام کار فرهنگی در سراسر کشور می‌باشند. وی فعالیت گروه‌های هنری دفتر تبلیغات که از دو سال پیش شروع شده است را مثبت ارزیابی کرده و گفت: برگزاری هفته‌های فرهنگی هنری می‌تواند فعالیت گروه‌های فرهنگی و هنری فعال در دفتر را قدری رونق ببخشد. حجت‌الاسلام والمسلمین روستا آزاد ادامه داد: شاید بهترین راه برای فعال‌سازی ظرفیت‌ها و استعداد‌های هنری و ادبی حوزه‌ی علمی مشهد که در برخی بخش‌ها از قم هم جلوتر و غنی‌تر است، اعتماد به انجمن‌های ادبی و هنری و پیگیری طرح‌های آنان باشد. وی با اشاره به اهمیت موضوع اثربخشی در نهادها و سازمان‌هایی که متولی کار فرهنگی هستند عنوان داشت: یکی از علل ضعف اثربخشی در فعالیت‌های فرهنگی، کم‌توجهی مجموعه‌ها و دستگاه‌های فعال فرهنگی به فرمایشات مقام معظم رهبری در مورد بحث هم‌افزایی و به تعبیر دیگر ایشان، ایجاد جبهه‌ی فرهنگی واحد است. وی در پایان در مورد بحث هم‌افزایی ابراز کرد: ما به صورت تک تک و از هم گسیخته فعالیت‌های بسیار زیادی را انجام می‌دهیم اما متأسفانه کمتر کنار هم قرار می‌گیریم و کمتر به هم مساعدت می‌کنیم.

در ادامه‌ی برنامه، رحیم‌پور از غدی، محور سخنان خود را دو خطاب امام خمینی (ره)، یکی به حوزه و یکی به هنر و هنرمندان قرار داده و گفت: متأسفانه در دهه‌ی چهارم انقلاب، هنوز تعدادی از حوزویان از ایجاد یک ساحت جدید و کاملاً ضروری و مرتبط به حوزه و تبلیغ دین به نام هنر و سینما آگاه نیستند و یک نوع ژن عقب‌ماندگی در اذهان برخی از دوستان حوزوی ما در این رابطه وجود دارد.

وی با اشاره به سخن سهل ممتنع امام خمینی (ره) در مورد سینما و هنر که گفته بودند «ما با سینما و هنر مخالف نیستیم، ما با فحشا مخالفیم» ابراز داشت: دو جریان این حرف را قبول ندارند؛ یکی جریان‌هایی که از راه ترکیب هنر و فحشا نان در می‌آورند و فحشا را ذات هنر می‌دانند و دیگری جریان‌هایی که بانوع ادبیات فقهی-حوزوی (بیش تر اخباری) و یا ادبیات روشن فکری-دانشگاهی که سینما را مدرن زدگی و ذات آن را سکولار دانستند و گفتند که سینما نمی‌تواند دینی شود!

از غدی ادامه داد: منظور امام از جمله‌ی معروفشان در مورد سینما این است که سینما و هنر ذاتاً ملازمه‌ی با فحشا ندارد. هم قابل تفکیک و هم واجب‌التفکیک است و این وظیفه‌ی امروز ماست. سخنران اختتامیه‌ی

کتاب "اندیشه‌های اجتماعی در قرآن" منتشر شد

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی سید علی نقی ایازی، عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی دفتر تبلیغات اسلامی خراسان و دانش آموخته حوزه، اظهار داشت: کتاب «اندیشه‌های اجتماعی در قرآن» به همت گروه مطالعات اجتماعی دین اداره کل پژوهش مرکز علوم اسلامی و انسانی دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی در بهار سال جاری توسط انتشارات خاتم به بازار نشر راه یافت. وی افزود، این کتاب با استفاده از روشهای تفسیری و کیفی تحقیق و بانگاهی جامعه‌شناختی، به قرآن و باهدف اصلی و اساسی نظریه‌پردازی در حوزه جامعه‌شناسی تدوین شده است.

پژوهش با استفاده از تحلیل محتوای کیفی پنهان و کدگذاری و مقوله‌بندی نظری، گزاره‌های به دست آمده از طریق طبقه‌بندی مفاهیم، برای تدوین نظریه به کار گرفته می‌شوند. ایازی یادآور شد: بر اساس روش کدگذاری و مقوله‌بندی نظری، مفاهیم، مقولات و گزاره‌ها مشخص و پس از طبقه‌بندی موضوعی، بر اساس آن نظریه‌پردازی می‌شود. در این پژوهش از تحلیل محتوای کیفی پنهان و نیز نظریه‌زمینه‌یابی به طور همزمان استفاده خواهد شد، زیرا هر دوی آنها با مقوله‌بندی سر و کار دارند.

ایازی در ادامه گفت: در این پژوهش سعی شده است فقط آیاتی مورد توجه قرار گیرند که به نوعی به مباحث اجتماعی پرداخته‌اند یا موضوعاتی را طرح کرده‌اند که آثار و پیامدهای اجتماعی دارند. علاوه بر این که، در پژوهش حاضر، سعی نشده نظریه‌های مربوط به حوزه‌های جامعه‌شناسی و روان‌شناسی به مباحث قرآنی تحمیل شود، بلکه بدون توجه به آنها، مباحث و نتایج قرآنی با نام‌گذاری‌های جامعه‌شناسانه به صورت گزاره‌های منطقی در ذیل هر آیه آورده شده و سپس مقولات محوری و خط اصلی داستان مشخص و پیگیری شده است.

شایان ذکر است این اثر تألیف دکتر سید علی نقی ایازی (عضو هیات علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی) و دکتر محمدباقر آخوندی (عضو هیات علمی دانشگاه بیرجند) است که در بهار سال جاری توسط انتشارات خاتم، منتشر شده است.

بسیاری از علوم، مانند فلسفه، عرفان، فقه، شعر و ادب فارسی و... از آن جهت است که نگاه قرآن در آنها لحاظ شده است، دانشمندان جامعه‌شناسی نیز با رویکردی اجتماعی می‌توانند آراء این حوزه را با استمداد از تفاسیری که در این زمینه وجود دارد استحصال کنند. این پژوهشگر دفتر تبلیغات اسلامی خراسان ادامه داد: با توجه به اینکه بخش عمده رشد و توسعه جامعه‌شناسی در غرب نیز مدیون تفسیر متون دینی و به ویژه مسیحیت بوده است. بنابراین، جامعه‌شناس تیزبین با نگاه خاص رشته خویش، میتواند با توضع بر سر سفره قرآن بنشیند و از تفاسیر مرتبط با آن به عنوان فرهنگ آرمانی دین، حیات اجتماعی را تئوریزه و برای مشکلات جوامع انسانی و خصوصاً کشورهای اسلامی راه‌کارهای مناسب و قابل قبولی بیابد. همین انگیزه، زمینه طرح و پیگیری این سؤال را فراهم آورد که آیا می‌توان گزاره‌ها و مفاهیم جامعه‌شناسی را از آموزه‌های قرآن کریم استخراج، و بر اساس آن، نظریه‌پردازی کرد؟ پاسخ به این سؤال با بهره‌گیری از تفاسیر شیعه و سنی، از جمله چهار تفسیر گران سنگ مجمع‌البیان، المیزان، نمونه و راهنما، میسر شد.

عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی افزود: از طریق تفسیر متون قرآن و تفاسیر مرتبط با آن، دو هدف را می‌توان پیگیری کرد: ۱. آشکار کردن گزاره‌های مورد نظر از متن؛ ۲. تدوین نظریه‌های مبتنی بر گزاره‌های به دست آمده. وی با اشاره به نحوه گردآوری اطلاعات اذعان کرد: در این

مدیر گروه مطالعات اجتماعی دین پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، با تأکید بر اینکه استخراج گزاره‌ها و مفاهیم جامعه‌شناختی، چگونگی طبقه‌بندی گزاره‌ها و مقولات محوری و نیز فراهم کردن زمینه تفسیر و تبیین موضوعی با رویکرد جامعه‌شناختی از دیگر اهداف نشر این اثر بوده است، تصریح کرد: نویسندگان این اثر بر این باورند، چنان که در طول تاریخ علم، بسیاری از فلاسفه، عرفا، ادبا، فقها، شعرا و سایرین از دیدگاه خویش به این خوان رحمت الهی و یادگار بی نظیر پیامبر عظیم الشان، قرآن کریم، نگرسته و توشه‌های بسیار برداشته‌اند و غنای

انتشار کتاب

«بن مایه‌های قرآنی ادب عربی»

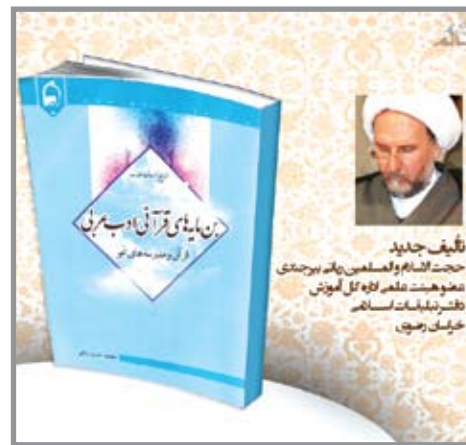
آخرین بخش این کتاب به موضوع «علوم بلاغی» اختصاص یافته و شامل سرفصل‌های «فضای نزول قرآن»، «علمای بلاغت» و «شناسایی برخی از کتاب‌های فن بلاغت و فصاحت» است. در بخش از پیشگفتار این کتاب آمده است «نگارنده بر این باور است که این کتاب به ارزش چهار واحد درسی قابل ارائه در مراکز آموزشی علوم اسلامی خواهد بود. این نوشتار بر آن است تا در خور بضاعت علمی نویسنده، دورنمایی از تأثیر قرآن بر علوم ادبی را به تصویر کشد».

حجت الاسلام و المسلمین ربانی بیرجندی در این کتاب بیان کرده است: بارها یادآور شده‌ام که حوزه علمیه مشهد، زبان زد عام و خاص در ادبیات عرب بود و طلاب مشهدی در حوزه قم و نجف از نظر عبارت خوانی و صحت و قوام متن جایگاه رفیعی داشته‌اند. امروزه هم حوزه باید تلاش کند تا این میراث از دست نرود، چون ادبیات پایه است و هر چه قوی‌تر باشد، تأثیر خود را دراز مدت بر سایه علوم اسلامی نیز می‌گذارد.

این کتاب توسط نشر «نور معارف» از سوی مؤسسه تخصصی امام سجاد(ع) مشهد مقدس چاپ و منتشر شده است.

رضوی تألیف شده است. این کتاب به موضوع تاریخ ادبیات عرب و رابطه قرآن و مدرسه‌های نحو می‌پردازد و یکی از پژوهش‌های مورد نیاز جامعه علمی است. موضوعی که جایگاه مهمی در عرصه قرآن و ادب پژوهی دارد و به اذعان قرآن پژوهان از اهمیت به سزایی در پژوهش‌های دینی برخوردار است. این کتاب برای اولین بار به صورت جامع و تخصصی در رشته ادبیات عرب در سه بخش و ۲۰ فصل به چاپ رسیده است؛ بخش اول شامل سرفصل‌های «واژگان لغت عرب»، «نقش قرآن در تدوین لغت عرب»، «گونه‌های تدوین لغت عرب»، «مکتب‌های تدوین لغت»، «پاره‌ای از معجم‌های معاصر به سبک الفبایی»، «بررسی پایه‌ای از اصلاحات کتاب‌های لغت» است.

بخش دوم نیز به موضوع «صرف و نحو» با سرفصل‌های «دانش صرف»، «دانش نحو»، «روش تألیف کتاب‌های نحوی»، «مصادر نحو»، «مدرسه‌های معروف نحو»، «آفت مدرسه کوفه»، «مدرسه کوفه»، «مدرسه خراسان»، «مدرسه اندلس»، «مدرسه مصر»، «تجزیه و ترکیب» اختصاص دارد.

کتاب «بن مایه‌های قرآنی ادب عربی» از سوی حجت الاسلام و المسلمین محمدحسن ربانی بیرجندی عضو هیئت علمی دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی تألیف شد.

به گزارش روابط عمومی دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی، کتاب «بن مایه‌های قرآنی ادب عربی» توسط حجت الاسلام و المسلمین محمدحسن ربانی بیرجندی، عضو هیئت علمی اداره کل آموزش دفتر تبلیغات اسلامی خراسان